

sij

stran 6

**SUZ – NOVI CENTER
ZA STROJNO
OBDELAVO KOVIN**

strani 8–11

**METALLOVI IN ACRONIJEVI
INOVATORJI ZOPET
SIJAJNI**

stran 12

**LADIJSKI STABILIZATORJI
ODSLEJ TUDI IZ METALA
RAVNE**

stran 37

**JEKLARSKI POHODI –
TRADICIJA, KI POVEZUJE**

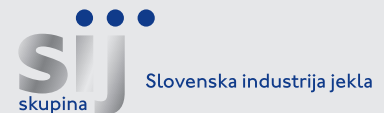

POROČAMO

- 4** ULITO V ŠTEVILKE MAJA 2012
- INVESTIRAMO**
- 6** NOVI CENTER ZA STROJNO OBDELAVO KOVIN
- INOVIRAMO**
- 8** METALU RAVNE ZLATO ZA NAJBOLJŠO INOVACIJO KOROŠKE REGIJE 2011
- 9** OBMOČNA GOSPODARSKA ZBORNICA ZA GORENJSKO JE NAŠIM INOVATORJEM PODELILA ZLATO IN DVE SREBRNI PRIZNANJI
- 10** RAZVOJ LEGIRANIH KOTLOVSKIH PLOČEVIN ZA UPORABO PRI VISOKIH TEMPERATURAH
- 10** RAZVOJ TEHNOLOŠKEGA PROCESA PREDELAVE NIKLJEVIH SUPER ZLITIN
- 11** RAZVOJ NOVE KVALITETE NEORIENTIRANE ELEKTROPLOČEVINE EV 25 MN
- RAZVIJAMO IN OSVAJAMO NOVE TRGE**
- 12** LADIJSKI STABILIZATORJI ODSLEJ TUDI IZ METALA RAVNE
- TRŽIMO**
- 13** Z RAMISOM ÖZTÜRKOM OSVAJAMO TURŠKO TRŽIŠČE
- 14** ŽE PETA DRUPA JE ZA NAMI
- 15** ELEKTRODE JESENICE Z EKSKLUZIVNIM DISTRIBUTERJEM ZA ITALIJO NA SEJMU LAMIERA
- NAPREDUJEMO**
- 16** MERILNIK DEBELINE V ROKAH DOMAČIH STROKOVNJAKOV
- RAZISKUJEMO**
- 17** VPLIV BAKRA (Cu) NA KAKOVOST POVRŠINE NELEGIRANE KONSTRUKCIJSKE PLOČEVINE
- SODELUJEMO**
- 19** SREČANJE »PREOBLIKOVALCEV« TREH UNIVERZ
- IZOBRAŽUJEMO SE**
- 20** 8. MEDNARODNA KONFERENCA ČISTO JEKLO
- MARKETINŠKI KOTIČEK**
- 22** ACRONIJEVA TRETJA MARKETINŠKA KONFERENCA
- KADRUJEMO**
- 24** KADROVSKA GIBANJA V MAJU 2012
- CENIMO IN SPODBUJAMO SODELAVCE**
- 25** JUNIJ – MESEC ZAPOSLENIH V ACRONIJU
- IZOBRAŽUJEMO**
- 26** METALOVA ŠOLA VODENJA
- SKRBIMO ZA NASLEDSTVO SODELAVCEV**
- 28** RES TEHNIKA DRUGIČ
- SKRBIMO ZA NASLEDSTVO SODELAVCEV**
- 30** MATEJ KRAMBERGER, PREJEMNIK PRIZNANJA IN NAGRADE RES TEHNIK TER LETOŠNJE METALOVE NAGRADE
- OSTAJAMO POVEZANI**
- 31** OBISK UPOKOJENCEV V PREDELAVI DEBELE PLOČEVINE IN VROČI VALJARNI BELA
- ANKETIRAMO**
- 32** POLETJE JE ČAS ZA »POLET« V POČIVANJE, RAZISKOVANJE IN UŽIVANJE. KAKŠEN POLETNI VETER BO PIHAL POD VAŠIMI KRILJI?
- SPODBUJAMO IN ODKRIVAMO TALENTE**
- 34** S POMOČJO SERPE DO ŠESTKRATNEGA NASLOVA DRŽAVNEGA PRVAKA V YUGO POKALU
- OZAVEŠČAMO**
- 36** NA URŠLJO GORO ZA ZDRAVJE
- OBNAVLJAMO ENERGIJO**
- 37** 132. IN 133. JEKLARSKI POHOD
- LOKALNO-AKTUALNO**
- 38** SLOVESNI SPREJEM NA RAVNAH ZA EVROPSKEGA PRVAKA DAMIRJA DUGONJIČA
- LOKALNO-AKTUALNO**
- 40** 110 LET PIHALNEGA ORKESTRA ŽELEZARJEV RAVNE
- 42** MATI FABRIKA – ŽELEZARNA RAVNE
- 44** IZ ODPADNEGA MATERIALA V RECIKLAŽNO UMETNOST
- 46** ZNANI KOROŠKI SLIKAR – OSEBNO
- 47** KINOTEKA NA STARI SAVI NA JESENICAH
- 48** ROKODELCI IN DOMAČA OBRT V DOLINI
- ŠPIKOV KOT**
- 50** PTIČJI ŠPIK
- 51** AFORISTIČNA ŠARŽA
- 51** KARIKATURA
- 52** MODRUJEMO
- 52** MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

Fotografija na naslovnici:
PhotoXpress

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica:
Anja Potočnik.

Področna urednika:
za gorenjsko regijo Stane Jakelj, Acroni,
in za koroško regijo Melita Jurc, Metal Ravne.

Uredniški odbor:
SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Petra Žvan, Nataša Karo; Metal Ravne: Vesna Pevec Matijević, Eleonora Gladež; Serpa: Mitja Laure; Elektrode Jesenice: Raško Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap, Romana Petek; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer, Teja Platiša; ZIP center: Kristijan Oprešnik.

Stalni sodelavci:
Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije:
arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock,
Microsoft Office Online, www.wikimedia.org.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p.

Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/242 98 18,
e-pošta: anja.potocnik@sij.si
melita.jurc@metalarvne.com
stanislav.jakelj@acroni.si

Anja Potočnik, pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica, SIJ – Slovenska industrija jekla

fotografija: Irena Herak

Rezerviraj U. P. za najlepša doživetja

Se vam je že kdaj zgodilo, da ste se neskončno veselili dopusta, in skupaj z veseljem je raslo tudi nekaj zelo nevarnega – pričakovanja. O, kako na polno bomo povsem odklopili vse skrbi, srkali sonce, morje in hladno pivo ter vsaj za teden ali dva postali povsem drugi ljudje. Nasmejani, srečni in zabavni. Potem pa se je počitniška pravljica začela razblinjati; hotelska soba je bila obupna in doplačati smo morali klimo, plaža je bila živo mravljišče, natakarnji niso bili prijazni, trgovci pa so za nami vpili prežvečeni »Where are you from, my friend?« in celo naš partner/partnerica nam je šel/šla na živce ... Skratka, nič kot smo si domišljali in davek na pričakovanja je vedno zelo visok. Ravno ko smo se »aklimatizirali« in začeli resnično uživati, pa smo že »pakirali« domov. In potem nam je bilo žal za vsak trenutek, ki ga nismo znali dovolj izkoristiti, ker so nas jezile »brezvezne drobnarije«.

Če nimate podobnih izkušenj, vam zavidam. Prav zato nam vsem privoščim, da bi letos dopustovali kot U. P. ali umetniki preprosti in izključili nepomembne neprijetnosti ter zajeli vse lepo in očarljivo, kar nas bo še dolgo grelo in spodbujalo pri soočanju z najrazličnejšimi življenjskimi izzivi.

Naj bo poletje dolgo, vroče in ena velika preprosta umetnina!

ULITO V ŠTEVILKE MAJA 2012

Proizvodnja gotovih proizvodov v t

družba	jan.–maj 2011	jan.–maj 2012	indeks
ACRONI	133.525	147.042	110
METAL RAVNE	33.241	33.739	101
NOŽI RAVNE	592	654	111
ELEKTRODE JESENICE	3.909	4.464	114
SUZ ¹	3.154	1.817	58
SKUPAJ	174.420	187.717	108

SUZ¹ – V obdobju januar–maj 2011 so storitve žarjenja znašale 1033 t, leta 2012 le 139 t.

Prodaja gotovih proizvodov v t

družba	jan.–maj 2011	jan.–maj 2012	indeks
ACRONI	139.480	149.911	107
METAL RAVNE	33.569	34.456	103
NOŽI RAVNE	700	756	108
ELEKTRODE JESENICE	4.118	4.606	112
SUZ ¹	3.567	2.523	71
ODPAD PIVKA	91.842	98.833	108
RAVNE STEEL CENTER	3.630	3.508	97
DANKOR OSIJEK	12.533	13.393	107
NIRO WENDEN	1.978	1.959	99
SKUPAJ	291.417	309.945	106

SUZ¹ – V obdobju januar–maj 2011 so storitve žarjenja znašale 1033 t, leta 2012 le 139 t.

Število zaposlenih

družbe skupine SIJ	maj 2011	maj 2012	indeks
Zadnji dan v mesecu	3.321	3.263	98
Kumulativno povprečje	3.315	3.273	99

Prodaja gotovih proizvodov v EUR

družba	jan.–maj 2011	jan.–maj 2012	indeks
ACRONI	207.460.912	208.644.130	101
METAL RAVNE	72.167.126	76.125.513	105
NOŽI RAVNE	6.727.441	7.323.660	109
ELEKTRODE JESENICE	6.790.075	7.774.408	114
SUZ	3.328.023	3.081.402	93
ZIP CENTER	1.094.841	1.106.082	101
SKUPAJ PROIZVODNE DRUŽBE	297.568.418	304.055.196	102
ODPAD PIVKA	33.210.101	34.824.362	105
RAVNE STEEL CENTER	7.909.728	7.905.482	100
DANKOR OSIJEK	3.927.880	4.091.908	104
SERPA	2.494.992	3.130.360	125
IUENNA	6.401.160	2.077.096	32
KOPO INTERNATIONAL	16.159.037	19.198.120	119
ACRONI ITALIA**	2.788.088	2.169.213	78
ACRONI DEUTSCHLAND	235.000	215.500	92
ŽELEZARNA JESENICE	6.604	4.783	72
ŽIČNA CELJE	1.566	1.103	70
NIRO WENDEN	10.795.110	9.639.598	89
SIDERTOCE	5.947.703	6.133.974	103
GRIFFON & ROMANO GROUP*	21.273.004	15.877.752	75
SMG EDELSTAHL	1.934.795	1.522.562	79
SIJ, D. D.	2.946.778	3.901.150	132
SKUPAJ OSTALE DRUŽBE	116.031.546	110.692.963	95
SKUPAJ VSE DRUŽBE	413.599.964	414.748.158	100

*nekonsolidiran podatek

**Opravljen promet ACRONI ITALIA je v obdobju januar–maj 2012 znašal 39,3 mio. €.

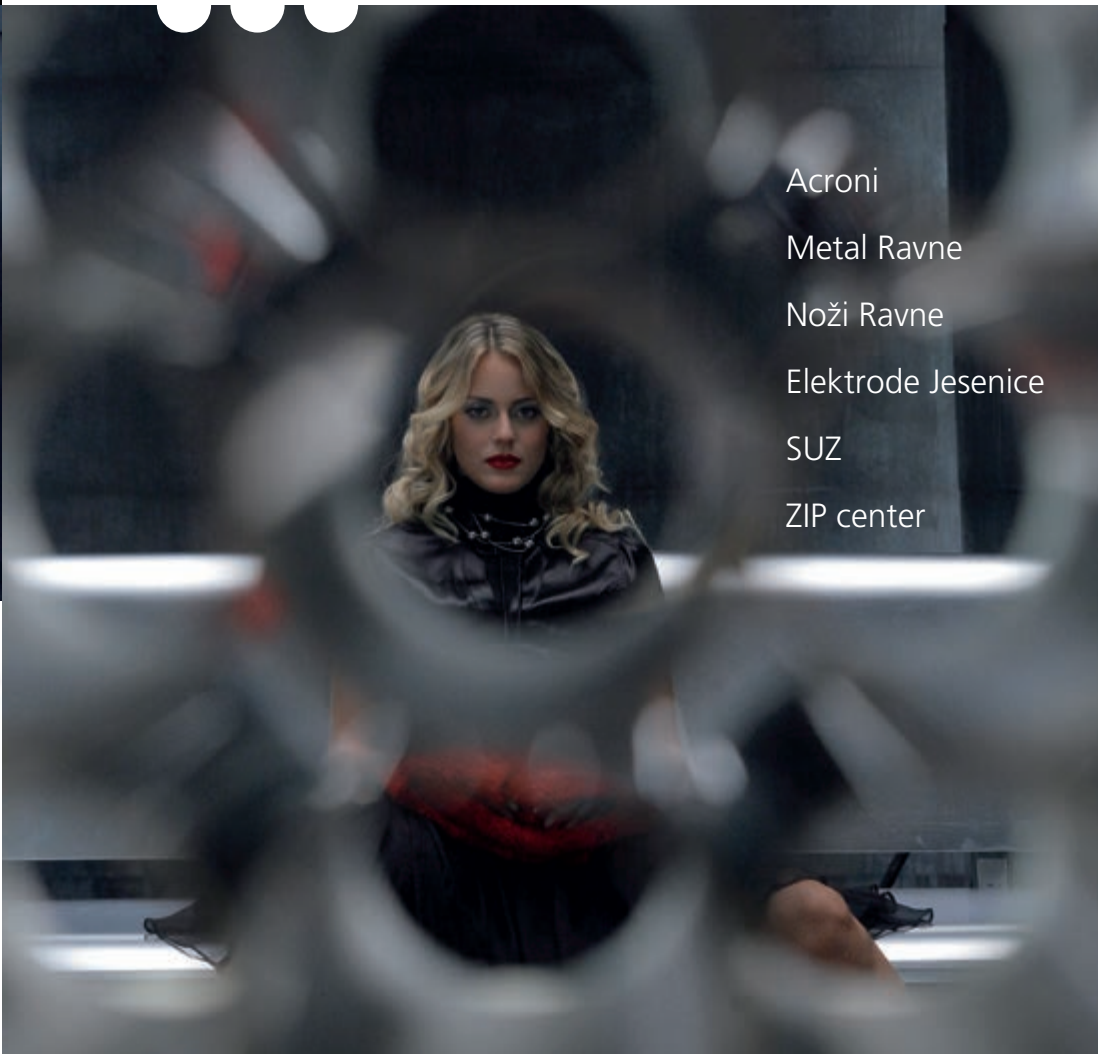

V najboljših stvareh na svetu je tudi slovensko jeklo.

sij
skupina

Slovenska industrija jekla

- Acroni
- Metal Ravne
- Noži Ravne
- Elektrode Jesenice
- SUZ
- ZIP center

besedilo Igor Platiša, koordinator predelave palic, SUZ
fotografije Arhiv SUZ-a

NOVI CENTER ZA STROJNO OBDELAVO KOVIN

V podjetju SUZ s Centrom za strojno obdelavo kovin (struženje, rezkanje, vrtanje in podobno) nakazujemo novo smer našega razvoja.

Ideja o novi dejavnosti znotraj proizvodnje Jeklovleka se je porodila pred meseci. Takoj smo se lotili organizacije in danes lahko ponosno pokažemo rezultate svojega dela. Iz neizkoriščenega prostora bivše Odpreme smo v zelo kratkem času naredili strojno delavnico, opremljeno z vsemi stroji, ki jih potrebujemo pri delu. Ob tem sta bili v ospredju racionalna nabava strojev in velik izkoristek le-teh, prav tako je bila zelo pomembna začetna ideja. Če bi ideja še nekaj časa "ležala v predalu in čakala", bi prav verjetno zamudili primeren trenutek. Čeprav mogoče navzven ne zveni kot nekaj posebnega, je za podjetje, ki se že več kot 50 let ukvarja izključno z vlečenjem jekla raznih kvalitete in dimenzij, dejavnost vsekakor nekaj povsem novega.

V centru deluje fleksibilna ekipa izkušenih strokovnjakov za strojno obdelavo, ki zmore izdelati različne strojne rezervne dele za podjetja s podobno proizvodnjo in seveda za lastne potrebe. Smo kolektiv, ki se v celoti posveti naročniku in s svojimi dolgoletnimi izkušnjami naročilo uresniči v zadovoljstvo kupca. Treba je poudariti, da je oddelek zelo razvojno naravn in svojo prihodnost vidi v izdelavi izdelkov z visoko dodano vrednostjo. Še naprej nameravamo vlagati v nove tehnologije in širiti svoje proizvodne obrate, saj le tako lahko konkuriramo na zahtevnem trgu. ●

CELOVITA PONUDBA KOVINSKIH IZDELKOV

- proizvodnja rezervnih delov za stroje
- izdelava orodij
- struženje
- rezkanje
- ključavničarske storitve
- okroglinško in ploščinsko brušenje
- varjenje

ZAKAJ KUPOVATI KOVINSKE IZDELKE V SUZ-u?

- fleksibilna in hitra izdelava orodij, rezervnih delov ter drugih kovinskih izdelkov
- dolgoletna tradicija proizvodnje kovinskih izdelkov
- naši strokovnjaki na področju izdelave kovinskih izdelkov so zagotovilo, da bo vaše naročilo hitro in kakovostno uresničeno

TEHNIČNI PODATKI

- struženje obdelovancev do ϕ 610 mm
- dolžina do 4000 mm
- rezkanje - kapaciteta mize 1600 mm \times 400 mm
- konzolni vrtilni stroj - vrtanje do ϕ 60 mm
- varjenje MIG/MAG

besedilo Melita Terglav, KMR Kontrola kakovosti, Metal Ravne
fotografiji Kristijan Plesnik, Metal Ravne

METALU RAVNE ZLATO ZA NAJBOLJŠO INOVACIJO KOROŠKE REGIJE 2011

Območna Gospodarska zbornica Koroške je tokrat že devetič podelila priznanja in diplome za najboljše inovacije preteklega leta. Tudi letos se je podjetje Metal Ravne odlično odrezalo in opozorilo nase z najboljšim projektom ter tako še enkrat dokazalo, da je med najboljšimi v državi, inovacija Metala Ravne pa najboljša na Koroškem.

▶ Metalovo zlato priznanje je prevzel Karel Mostnar.

Letos je bilo skupno prijavljenih 22 inovacij, podjetje Metal Ravne pa je sodelovalo s tremi inovacijami. Podeljena so bila tri bronasta priznanja, 13 srebrnih in šest zlatih priznanj.

Letošnje priznanje za najboljšo inovacijo koroške regije gre zopet v Metal Ravne, in sicer za inovacijo KONTROLA VSEBNOSTI VODIKA V JEKLU, katere nosilci so mag. Alojz Rozman, Alojz Buhvald, Miran Kadiš, Marija Rozman in Karel Mostnar in se bo potegovala tudi za državno priznanje. Dve srebrni priznanji pa smo v Metalu Ravne dobili za inovacijo KRMILJENJE PROIZVODNJE NA BLUMINGU, katere nosilci so Kristijan Plesnik, Mitja Živič, Milan Škafar, Franc Mlinar in Tomislav Založnik, ter inovacijo KONSTRUKCIJSKO JEKLO ZA UPORABO V EKSTREMNIH POGOJIH, katere nosilci so Melita Terglav, Vlado Perovnik in Marjan Hovnik.

ČESTITAMO! ●

▶ Med inovatorji z leve proti desni: Kristijan Plesnik, Marjan Hovnik, Karel Mostnar, Mojca Kert, Milan Škafar, Melita Terglav in mag. Samo Hribar Milič

OBMOČNA GOSPODARSKA ZBORNICA ZA GORENJSKO JE NAŠIM INOVATORJEM PODELILA ZLATO IN DVE SREBRNI PRIZNANJI

7. junija je območna Gospodarska zbornica Kranj podelila priznanja najboljšim inovatorjem v regiji. Tudi letos so naši inovatorji posegli po najvišjih priznanjih, in sicer smo prejeli dve srebrni priznanji za prijavljena inovacijska projekta Razvoj legiranih kotlovskih pločevin za uporabo pri visokih temperaturah – nosilka projekta mag. Erika Bricelj in Razvoj nove kvalitete neorientirane elektroplöčevine EV 25 Mn – nosilec projekta

dr. Miran Pirnat ter najvišje zlato priznanje za inovacijo Razvoj tehnološkega procesa predelave nikljevih super zlitin – nosilec projekta Stanislav Jakelj. Slednja inovacija je bila med štirimi najboljšimi inovacijami na Gorenjskem nominirana tudi za državno tekmovanje.

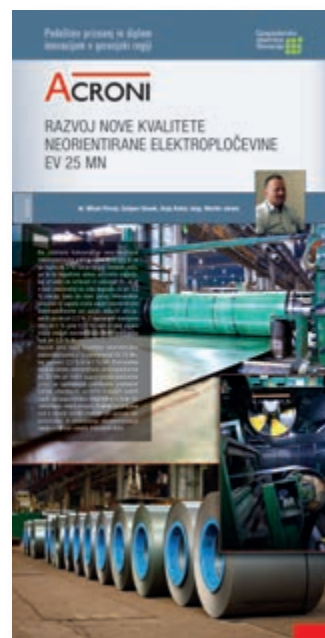
Vsem avtorjem in soavtorjem iskreno čestitamo! ●

● Od leve: Stane Jakelj, Nataša Karo, Aljoša Raven, mag. Erika Bricelj, Gašper Novak, dr. Miran Pirnat in Jelka Pulšič

● Zlato regijsko priznanje GZS: mag. Erika Bricelj in Stane Jakelj

RAZVOJ LEGIRANIH KOTLOVSKIH PLOČEVIN ZA UPORABO PRI VISOKIH TEMPERATURAH

Avtorji: mag. Erika Bricelj, Emil Šubelj, mag. Anton Košir, Ahmed Musič, Dejan Ahec, Marjan Mencinger, Jani Novak, Marjan Kunšič, Aljoša Reven, Iztok Tomažič, dr. Boštjan Bradaškja, Silva Pintar

Na podlagi povpraševanja indijskega kupca smo se odločili za razvoj skupine legiranih jekel za tlačne posode, namenjenih za uporabo pri povišanih temperaturah. Glavna legirna elementa sta molibden in krom. Krom zagotavlja dobro korozijsko obstojnost, molibden pa obstojnost pri povišanih temperaturah. Te vrste jekel običajno uporabljajo v naftni, kemični in oljni industriji ter industriji za proizvodnjo, transport in shranjevanje plinov.

Pločevine iz teh jekel morajo imeti visoko trdnost in napetost tečenja.

Te lastnosti morajo ohraniti tudi pri daljšem času zadrževanja na povišanih temperaturah.

Pločevine iz teh vrst jekel morajo biti zaradi svoje narave uporabe tudi dobro varive.

Z lastnim znanjem smo razvili tehnologijo izdelave kontinuirnega ulivanja, vroče predelave in toplotne obdelave legiranih jekel za tlačne posode. Zaradi dobrih mehanskih lastnosti ter dobre odpornosti proti oksidaciji in koroziji imajo jekla te vrste daljšo življenjsko dobo, da pa se jih tudi 100-odstotno reciklirati. •

RAZVOJ TEHNOLOŠKEGA PROCESA PREDELAVE NIKLJEVIH SUPER ZLITIN

Avtorji: Stanislav Jakelj, Franci Perko, Janez Katnik, Borut Lešnik, dr. Boštjan Bradaškja

S predelavo slabov nikljevih super zlitin NY825 in NY625 v hladno valjane kolo-barje dokazujemo, da smo z obstoječim tehnološkim parkom in lastnim znanjem sposobni predelovati najzahtevnejše vrste zlitin.

Za preoblikovanje je pomembno, da v ozkem temperaturnem intervalu v material vnesemo dovolj visoko stopnjo redukcije, ki sproži rekristalizacijske procese, posledica katerih je tvorba dodatne notranje toplotne energije, kar

omogoči valjanje teh zlitin. Povsem na novo je bilo treba prilagoditi in razviti pogoje vročega ter hladnega valjanja. V svetu tovrstne tehnološke predelave nikljevih super zlitin, kot jo razvijamo v Acroniju, ne poznajo.

Razvoj nikljevih super zlitin pomeni velik tehnološki napredek v svetovnem merilu industrijskega preoblikovanja. Ponosni smo, da je tudi Acroni viden in vpliven del te zgodbe.

Nikljeve super zlitine se uporabljajo za najzahtevnejše komponente, ki so v stiku z morskimi vodami, kjer so podvržene velikim mehanskim obremenitvam. Zelo pomembna pa je njihova uporabnost tudi v naftni in letalski industriji. •

Avtorji: dr. Miran Pirnat, Gašper Novak, Anja Kofol, mag. Martin Jeram

Na izdelavo kakovostne neorientirane elektroplöčevine najbolj vpliva silicij (Si), ki se ga legira do 3 %. Če je njegov dodatek večji, pa le-ta negativno vpliva na vroče valjanje, saj privede do krhkosti in pokanja. To se je v naši proizvodnji do zdaj dogajalo že pri 2,2 % silicija, tako da nam zaradi tehnoloških omejitev ni uspelo vroče valjati neorientirane elektroplöčevine pri večjih deležih silicija, sploh pa ne pri 2,5 %. Z legiranjem mangana (Mn) do 1 % (prej 0,25 %) nam je zdaj uspelo vroče zvaljati neorientirano elektroplöčevino tudi pri 2,5 % Si.

Razvili smo novo kvaliteto neorientirane elektroplöčevine in jo poimenovali EV 25 Mn, kar pomeni: 2,5 % Si in 1 % Mn. Proizvodnja nove kvalitete neorientirane elektroplöčevine EV 25 Mn pri naših kupcih elektroplöčevine povečuje uporabnost proizvodov predvsem zaradi izboljšanih oziroma manjših vatnih izgub, večjega naklona magnetilne krivulje ter ustreznega »interlockinga«. Posledično prispeva tudi k manjši porabi energije pri uporabi teh proizvodov in zmanjšanju obremenjevanja okolja v njihovi celotni življenjski dobi. •

besedilo Miran Čevnik, produktni menedžer za odkovke, Metal Ravne
 fotografija Miran Čevnik, Metal Ravne

LADIJSKI STABILIZATORJI ODSLEJ TUDI IZ METALA RAVNE

• Dva od štirih stabilizatorjev med končno kontrolo oziroma meritvami

Iz Metala Ravne smo maja odpremili nov proizvod – mehansko obdelan odkovek oziroma ladijski stabilizator; pri izdelavi so znanje združili strokovnjaki Metala Ravne in Serpe.

Začelo se je jeseni 2011, ko so z ladjedelnico stekli pogovori o možnosti izdelave takšnih izdelkov na Ravnah. To so stabilizatorji iz jekla kvalitete ST355J2G3, dimenzij PL = 340 × 210 × 8900 mm in z izvrtinami. Izziv za Metal Ravne sta bili predvsem oblika in dolžina odkovka. Kovanje je bilo treba zaključiti v eni vročini, saj zaradi dolžine ni bilo možno vmesno dogrevanje. Kombinacija kovanja v eni vročini ter zagotovitev oblike in ustrezne strukture jekla sta bili velik zalogaj. Z združitvijo znanj strokovnjakov smo po kovanju dobili odkovke ustreznih karakteristik (oblika odkovka, struktura materiala ...). Nova težava je nastala pri toplotni obdelavi – poboljšanju. Obstajala je nevarnost, da bi se v horizontalnih pečeh odkovki preveč ukrivili pri prenašanju iz peči v kalilne bazene. Odločili smo se, da poboljšanje izvedemo v vertikalnih globinskih pečeh v Sistemski tehniki, kar se je izkazalo za pravilno potezo. Sledila

je zahtevna mehanska obdelava na največjem horizontalnem vertikalnem rezkalnem stroju v Serpi. Po grobi obdelavi smo zaradi napetosti v materialu in posledično krivljenja materiala izvedli še napetostno žarjenje. Tudi ta odločitev je obrodila sadove in tako smo uspešno opravili še zadnjo fazo mehanske obdelave. Vseskozi je izdelavo in rezultate spremljal Lloyd's Register – zunanja presojevalna hiša, ki med drugim opravlja nadzor nad izdelki za pomorstvo.

V predvidenem roku smo izdelali štiri stabilizatorje za eno tovorno ladjo. Kupec nam je zaupal nov posel, popolnoma enake izdelke bomo za naslednjo ladjo izdelali decembra letos, za še eno ladjo pa maja 2013.

Z izdelavo in dobavo teh proizvodov smo začeli z mehansko obdelanimi odkovki osvajati nov, za nas nišni trg – trg v ladjedelništvu. ●

Z RAMISOM ÖZTÜRKOM OSVAJAMO TURŠKO TRŽIŠČE

S podjetjem Oyal Metal in njegovim direktorjem Ramisom Öztürkcom smo začeli sodelovati konec devetdesetih let prejšnjega stoletja, agentska pogodba je bila podpisana leta 2000. V teh letih Öztürk aktivno skrbi za promocijo in prodajo Metalovih jekel na turškem tržišču, veliko turških kupcev pa je že obiskalo Metal Ravne. Naši promocijski materiali so dosegljivi tudi v turškem jeziku. Z njegovo pomočjo je naša kakovost jekel prepoznana tudi kot blagovna znamka na turškem tržišču.

• Ramis Öztürk, naš agent v Turčiji

• Skladiščni prostori podjetja Oyal Metal

Ramis Öztürk se med nami vedno počuti odlično in z veseljem prihaja na Ravne.

Veseli nas, da ga lahko predstavimo tudi bralcem našega časopisa. Povedal je:

“Rodil sem se v Bijelem Polju v bivši Jugoslaviji. Leta 1968 se je naša družina preselila v Turčijo, kjer je moj oče leta 1972 v Istanbulu odprl manjšo delavnico. Tu sem se prvič srečal s kovinami. Pobljše sem jih začel spoznavati v prostem času in med počitnicami, ko sem pomagal očetu v delavnici. Zaradi očetove bolezni sem pustil šolo in leta 1983 ustanovil podjetje Oyal Metal, ki deluje še danes. Sprva smo večinoma prodajali profile in pločevino. Ugotovili smo, da je v Turčiji veliko povpraševanja po visokokakovostnem jeklu. Tako smo v naš prodajni program vključili tudi jekla Metala Ravne za naše turške kupce visokokakovostnega jekla.

S hitro rastjo in pospešenim razvojem turškega trga se je vsako leto povečevala tudi naša prodaja. Turški trg je za kitajskim drugi najhitreje rastoči trg. Spričo nagle rasti tržišča smo uspešno zasedli svoj del tega trga. Izboljšali smo svojo infrastrukturo in omrežje storitev. Uspelo nam je ustvariti zelo stabilno strukturo.

Dve veliki skladišči v Istanbulu z dvema 25-tonskima žerjavoma se razprostirata na 2000 m² in 5500 m², kar je precej prispevalo k našemu hitremu razvoju.

Trg visokokakovostnih jekel v Turčiji je zelo aktiven in konkurenčen. Ker je veliko povpraševanja, je cenovna politika zelo pomembna. Cena ima na trgu prednost pred kakovostjo. Zato je prodaja izdelkov za nas toliko težja. Ker je trg velik, so globalni proizvajalci visokokakovostnih jekel zanj izredno zainteresirani.

Danes imajo vsi evropski proizvajalci svoja skladišča. Kupci v Turčiji namreč potrebujejo material v zelo kratkih rokih. Da bi lahko imeli na zalogi več materiala in izpolnili stroge zahteve naših kupcev, smo lani začeli aktivnosti za ustanovitev carinskega skladišča v Turčiji. Pot je dolga, a upamo, da bo le-to uspešno zaživelo v tretjem četrtletju 2012.

Vesel sem, da lahko že toliko let sodelujem z Metalom Ravne ter promoviram njegovo blagovno znamko na turškem trgu. Želimo izgraditi takšno organizacijo, ki bo uspešno nadaljevala širjenje te odlične blagovne znamke tudi v prihodnje. Lepo pozdravljam vse člane v družini Metal Ravne, njegove agente po svetu, prijatelje in kolege.” ●

besedilo Andreja Novak Mesarič, produktna menedžerka za nože za papir, Noži Ravne
fotografije Arhiv Nožev Ravne

ŽE PETA DRUPA JE ZA NAMI

Največji mednarodni sejem papirne industrije, ki se odvija vsaka štiri leta, je letos potekal med 3. in 16. majem v Düsseldorfu. Na 166.000 m² je razstavljal 1.844 razstavljalcev iz 52 držav, sejem pa je obiskalo skoraj 315.000 obiskovalcev iz 130 držav.

▲ Na Drupi je bilo živahno.

▲ Direktor Darko Ravlan in produktna vodja Andreja Novak Mesarič s potencialnimi kupci iz Indije

V praksi velja nenapisano pravilo: "Če obstajaš in si dober, si na Drupi; če te ni – te pač ni." In bili smo tudi mi, že petič zapored! Predstavili smo se na 35 m², obiskali so nas predstavniki 315 podjetij iz 71 držav. Če primerjam z letom 2008, je številka res nekoliko manjša, vendar lahko z zagotovostjo rečem, da so bili kontakti toliko bolj kakovostni. Obiskovalci so prišli s točno določenim ciljem – da najdejo nove vire za zadovoljevanje svojih potreb, da rešijo tehnične probleme, da dobijo nove ideje ... Ali kot smo v šali dejali: "Firbcev in zbirateljev suvenirjev ni bilo ..."

Na letošnji Drupi smo posebno pozornost namenili nožem za prečni razrez papirja/kartona s poudarkom na kakovostnih materialih in specialni obdelavi. Mislim, da smo naredili pravo potezo (tudi z novimi katalogi/letaki), saj – kot se je izkazalo – je bil tokratni sejem v znamenju "kakovosti".

Pridobili smo kar nekaj zelo konkretnih povpraševanj, ponudb o sodelovanju, navezali smo stike s potencialnimi kupci, dobrodošle pa so tudi informacije o naši konkurenci. Seveda pa smo bili predvsem zelo veseli obiska vseh naših kupcev, ki so se odzvali vabilu.

Zdaj nas čaka precej dela, vendar se bomo – kot vedno doslej – potrudili, da še izboljšamo zadovoljstvo naših partnerjev in dokažemo, da je slogan "Danes boljši, jutri najboljši" trajen proces in ne le črka na papirju.

Za obiskovalce na Drupi smo poskrbeli Romana Petek, Darko Ravlan, Janko Miklavc ter Andreja Novak Mesarič. Za hitra posredovanja, takojšnjo obdelavo podatkov ter podporo iz podjetja pa je poskrbela Erna Vrčkovnik. ●

▲ Naš kitajski agent Jovi Tsui med vodjem prodaje Jankom Miklavcem in produktno vodjo Andrejo Novak Mesarič

besedilo mag. Edvard Bjelajac, vodja trženja, Elektrode Jesenice
fotografiji Arhiv Elektrod Jesenice

ELEKTRODE JESENICE Z EKSKLUZIVNIM DISTRIBUTERJEM ZA ITALIJO NA SEJMU LAMIERA

Na odmevnem sejmu Lamiera v Bologni smo tokrat prvič razstavljali skupaj z Arrowweldom, novim ekskluzivnim distributerjem za naše proizvode v Italiji.

Sejem Lamiera v Bologni je eden od najpomembnejših sejmov v Italiji, kjer poleg varilnotehničnih materialov razstavljajo tudi varilnotehnično opremo in stroje za mehansko obdelavo kovin. Sejem je namenjen v prvi vrsti industriji, manj široki potrošnji. Obiskanost sejma je bila zelo dobra.

Leta 2011 smo pri trženju posvetili veliko pozornosti vstopu na specifično italijansko tržišče, ki je po velikosti drugo največje v Evropi, takoj za Nemčijo. V Italiji je industrija skoncentrirana v severnem delu države, kjer pa je tudi veliko proizvajalcev varilnih materialov. Njihovi proizvodi pa so po večini kar dobre kakovosti. V preteklih letih na italijansko tržišče nismo uspeli prodati zelenih količin naših produktov.

Elektrode Jesenice sicer spadajo med manjše proizvajalce dodatnih materialov v Evropi. Naša posebnost je zelo velika pestrost proizvodov, ki jih izdelujemo v lastni proizvodnji. Varilnotehnični materiali so

plod večdesetletnega razvoja in so odlične kakovosti. Tudi pri surovinah izbiramo izključno kakovostne dobavitelje, kar nam omogoča izdelavo visokokakovostnih produktov za zahtevne evropske trge.

Za italijanski trg smo iskali distributerja, ki ne bo gledal izdelke samo skozi cenovni nivo, ampak bo imel ustrezno znanje, da bo izdelke na trgu predstavil kot kakovostne po ugodni ceni. Od distributerja smo zahtevali primerno prodajno mrežo v Italiji, primerno velikost, odlično poznavanje produktov in pripravljenost na dolgotrajno sodelovanje. Seveda je bil eden od zelo pomembnih pogojev prodaja naših izdelkov pod blagovno znamko Elektrode Jesenice, kar nam bo v prihodnosti izboljšalo prepoznavnost na italijanskem trgu.

Arrowweld je dolgoletni zastopnik za varilno opremo Fronius v Italiji. Ti aparati sodijo v sam kakovostni vrh varilnih aparatov, s čimer se zelo lepo dopolnjuje

naša ponudba varilnotehničnih materialov. Sodelovanje z Arrowweldom je nastalo konec leta 2011, trenutno se lepo razvija in sledi filozofiji razvoja Elektrod Jesenice, to je stalnemu povečevanju prodaje deleža zahtevnejših in donosnejših materialov zahtevnim porabnikom pod našo blagovno znamko. ●

● Demonstrator pri delu

● Del predstavitve našega prodajnega programa

besedilo Miran Bricelj, inženir za avtomatizacijo 1, Vzdrževanje, Acroni
fotografije Miran Bricelj, Acroni

MERILNIK DEBELINE V ROKAH DOMAČIH STROKOVNJAKOV

Merilnik debeline je pomemben del opreme valjavskega ogrodja Steckel v Vroči valjarni. Z njim merimo vzdolžni profil trakastih jekel. Visokonapetostni sklop, ki deluje kot izvor sevanja, in detektor sta nameščena na izhodu valjavskega ogrodja. Zaradi vpeljave merjenca med izvor in detektor se določen del sevanja absorbira, zaradi česar se spreminja detektorski signal.

▲ Visokonapetostni sklop

▲ Rentgenska cev

▲ 60 kV preboj skozi nosilec anode

Letos je prišlo že do dveh večjih okvar na dveh izvorih sevanja, zato nismo imeli več rezervnega izvora. Eden je bil na popravilu v Angliji, drugi pa v okvari pri nas. Steckel je nekaj tednov obratoval samo s profilmerom, ki je tudi sevalni merilnik debeline, vendar v pomičnem C-okvirju in prilagojen drugim funkcijam. Hladna valjarna je zaradi okvare hitro začela čutiti posledice, ki so se razpotegnile vse do prodaje.

Do sedaj je bila praksa, da se v primeru okvare pošlje celoten visokonapetostni sklop na popravilo v Anglijo. Popravila zagotavlja podjetje Thermo Fisher Scientific Messtechnik GmbH, ki svojo trenutno izpostavo iz Anglije seli v Nemčijo. Ker so za poslan izvor odgovorili, da ga ni smiselno popravljati in ker je dobavni rok novega štiri mesece, smo se odločili za zelo zahteven poseg obnove nazadnje okvarjenega izvora.

Dela smo se lotili v nadvse improviziranih razmerah. Odkrili smo, da je prišlo do preboja med anodo in ozemljitvijo skozi nosilec anode in da je primanjkovalo transformatorskega olja. S pomočjo Pilastra in plastikarjev smo izdelali nov nosilec.

Energetika nam je prijazno odstopila ustrezno transformatorsko olje, kemiki pa so nam podarili staro vakuumsko črpalko. Po vseh relativno zahtevnih nenapisanih operacijah nam je uspelo popraviti in preizkusiti izvor sevanja ter ga nato s pomočjo strojnih vzdrževalcev uspešno namestiti na svoje mesto.

V prihodnje načrtujemo tovrstna popravila v celoti izvajati pri nas, z lastnim znanjem. V ta namen bomo v okviru naložbe IV 432 za prenovo X-ray merilnika in profilmerja predvideli tudi prostor in nekaj potrebnih sredstev za to.

Od okvare do ponovne vgradnje smo potrebovali 18 dni, kar za proizvodnjo ni malo, vendar še vedno nepomembno v primerjavi s štirimi meseci. Brez natančne meritve na valjavskem ogrodju Steckel sta bili dve krajši kampanji. Novi izvor stane okoli 45.000 evrov, popravilo pa včasih znaša tudi 20.000 evrov oziroma proizvajalec ponudi le možnost nakupa novega izvora. Mislim, da smo nadvse uspešno izkoristili domačo strokovnost in rezerve. Sodelovanje med oddelki vzdrževanja pa je tudi bilo odlično. ●

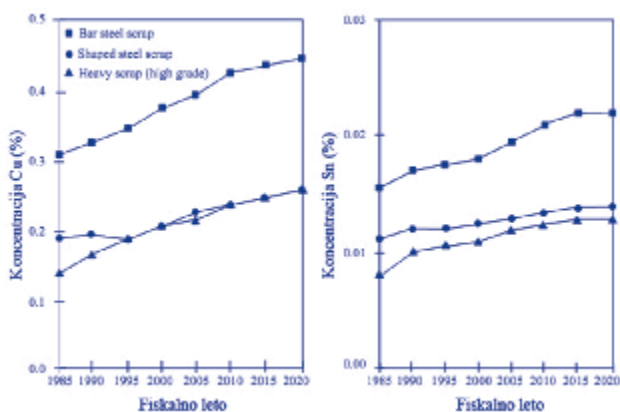
Matjaž Marčetič, razvojni inženir RCJ/Acroni (na fotografiji)
 mag. Erika Bricelj, razvojna inženirka RCJ/Acroni
 Jure Bernetič, razvojni inženir RCJ/Acroni

besedilo dr. Gorazd Kosec, vodja preiskav in preizkušanja RCJ/Acroni

VPLIV BAKRA (Cu) NA KAKOVOST POVRŠINE NELEGIRANE KONSTRUKCIJSKE PLOČEVINE

Poraba jekla na svetovnem tržišču narašča, z njo pa tudi delež jeklenega odpadka. Ta se uporablja kot vložek za elektroobločne peči. Elementov, kot so Sn, As, Sb in Cu, med izdelavo jekla iz taline ne moremo odstraniti in tako se delež omenjenih elementov v jeklenem odpadku konstantno povečuje. Gibanje deležev Cu in Sn v jeklenem odpadku v obdobju od leta 1985 do leta 2020 prikazujeta spodnja grafa. V tem obdobju se je vsebnost Cu v jeklenem odpadku povečala za okoli 0,15 odstotka, vsebnost Sn pa za približno 0,07 odstotka.

► Gibanje vsebnosti Cu in Sn v jeklenem odpadku v obdobju od leta 1985 do leta 2020

Ugotovili so, da je Cu v povezavi s Sn, Sb in As ključni element, povezan z nastankom površinskih napak na ploščatih izdelkih (ploščah), in sicer zato, ker se nad določeno temperaturo po mejah zrn tvori tekoča faza, ki meje zrn oslabi in vodi do pokanja materiala. Vendar pa imajo naštetni elementi tudi pozitiven vpliv, saj s tvorbo precipitativ in tvorjenjem trdnih raztopin povečujejo trdnost in prekaljivost. V spodnji tabeli so prikazani pozitivni in negativni vplivi elementov na lastnosti jekel.

► Vpliv elementov na lastnosti jekla

Vpliv oligoelementov				
Mehanizem vpliva	Trdna raztopina	Precipitati	Segregacija med zrni	Površinska segregacija
Element	Cu, Mo, Ni, Cu, As, Sn, Mn, W, Si	Cu, Ni, Nb, Ti, V, Mn, Cr, W, S, P, H	Sn, Sb, As, Bi, B, P, Cu, Pb	Cu, Sn, P
Možen vpliv	+ trdnost	+ trdnost	- lom v vročem	
	- duktilnost	± prekaljivost	- popuščna krhkost	zmanjšanje duktilnosti
	++ prekaljivost	± sposobnost za globoki vlek	+ žilavost	+ korozijska odpornost
Vpliva na končne lastnosti izdelka		- varivost	- varivost	
	vroče valjanje	vroče valjanje	vroče valjanje	kontinuirano litje
	hladno valjanje	popuščanje	hladno valjanje	vroče valjanje
	popuščanje	kaljenje	končne lastnosti izdelka	luženje
Večinoma pozitiven vpliv			Večinoma negativen vpliv	

Problematika večje vsebnosti Cu je zlasti izrazita pri debeli pločevini iz nelegiranih konstrukcijskih jekel, predvsem pri jeklih s peritektično sestavo – S355. Pri šaržah z večjo vsebnostjo Cu so na površini slabov razpoke, ki jih najbolje vidimo s tako imenovanim probnim flemom.

Pri ogrevanju slabov v potisni peči nastaja na površini slabov škaja – železov oksid. V nasprotju s Fe pa Cu in Sn ne oksidirata in ne prehajata v škajo, pač pa na meji med škajo in površino tvorita tekočo fazo oziroma film. Ta nastane kot posledica zmanjšane topnosti Cu v avstenitu. Faza, bogata s Cu, se izloča tudi po mejah zrn, posledica je nastanek mikrorazpok. S povišano vsebnostjo Sn se škodljiv vpliv Cu še povečuje.

V temperaturnem območju od 1100 do 1150 °C se s Cu obogatena faza v tekočem stanju nahaja med škajo in površino plošče. V takem stanju lahko tudi penetrira po mejah zrn in

jih oslabi, posledica je tvorba razpok. To je t. i. visokotemperaturna korozija.

ZA MEHANIZEM POKANJA ZARADI FAZE, OBOGATENE S Cu, OBSTOJITA DVE TEORIJI:

1. Do pojava razpok pride že pri ponovnem ogrevanju v potisni peči.
2. Faza, bogata s Cu, penetrira po mejah zrn zaradi deformacije, kar pomeni, da poteka med valjanjem.

Raziskave so pokazale, da faza, bogata s Cu, povzroča nastanek razpok, ki jih dodatne napetosti, termične ali mehanske, še povečajo.

Pokanje lahko zmanjšamo z dodatkom Ni, ki zviša tališče s Cu bogato fazo oziroma prepreči tvorjenje le-te. Vpliv Cu in Ni na nastajanje faze in tvorbo razpok je prikazan v spodnji tabeli.

▼ Vpliv razmerja Cu/Ni na nastajanje faze in tvorbo razpok

Cu (mas. %)	Ni (mas. %)	Temperatura oksidacije (°C)	Štev. razpok (l/cm ²)	Meja škaja/površina	Faze na meji škaja/površina
0,3	0,02	1000	0		trdno
		1100	7,7		tekoči film
		1200	0		kapljice tekočega filma in trdna faza
0,3	0,15	1100	0,9		dve trdni fazi
		1200	0,6		tri trdne faze

T = trdna faza; K = kapljice tekoče faze; P = penetracija

SREČANJE »PREOBLIKOVALCEV« TREH UNIVERZ

Srečanje »preoblikovalcev« označuje letno srečanje Kateder za preoblikovanje materialov Univerze v Ljubljani (UL), Montanistične univerze Leoben in Tehnične univerze (TU) Clausthal. Letošnje srečanje je bilo organizirano v Sloveniji, predavanja ter ogled podjetja so potekali v Acroniju, na kar smo še posebno ponosni, saj smo bili deležni zanimivih predstavitev, za katere se običajno plačuje visoke kotizacije in je udeležba omogočena le manjšemu številu zaposlenih.

Udeleženci srečanja »preoblikovalcev« pred odhodom na ogled v obrat Acronija

Srečanje organizira vsako leto druga članica, tako je bilo lani v Leobnu, letos je organizacijo prevzela Katedra za preoblikovanje materialov z Univerze v Ljubljani, v prihodnjem letu sledi Clausthal. Namen srečanja je predstaviti preteklo delo, nove dosežke ter okrepiti medsebojno sodelovanje. V sklopu srečanja je en dan rezerviran za strokovni posvet, vedno pa so pripravljene tudi ogledi podjetij, ki se ukvarjajo s preoblikovanjem kovinskih materialov. Letos je bil za ogled izbran Acroni, organizatorji pa so se pozitivno odzvali na našo prošnjo in izvedli svoja predavanja v Acroniju. Tako smo 29. maja gostili del srečanja »preoblikovalcev« ter jim predstavili naše podjetje. Po uvodnem govoru predstojnika Katedre za preoblikovanje materialov dr. Gorana Kuglerja je sledil pozdravni govor predstojnika Oddelka za materiale in metalurgijo dr. Jožefa Medveda, nakar je dr. Anton Jaklič pozdravil vse udeležene še v imenu Acronija ter jim v zanimivem uvodnem predavanju predstavil naše podjetje. To je bil uvod v strokovno obarvan dopoldanski del, v katerem se je zvrstilo deset predavanj, vključena je bila tudi predstavitev dela kateder s posameznih univerz.

Naj omenim zgolj nekaj za nas zanimivih predavanj:

- Atomistic Simulation of Precipitation Kinetics in Multicomponent (Atomistična simulacija kinetike izločanja v večkomponentnih sistemih), David Bombač, UL NTF

- Modelling of the Microstructure Evolution During Hot Rolling (Modeliranje razvoja mikrostrukture med vročim valjanjem), Jan Orend, TU Clausthal
- Development and Design of Super Bainite Steels (Razvoj in procesiranje super bainitnih jekel), Mohamed Soliman, TU Clausthal
- On a General Procedure to Optimise Forming Processes (Splošni postopki za optimizacijo preoblikovalnih procesov), Bruno Buchmayer, Montanuniversität Leoben

Poleg zanimivih ter tudi za naš proizvodni proces aktualnih predstavitev so seveda zelo dragoceni novi kontakti in poznanstva s strokovnjaki, ki soustvarjajo razvoj novih tehnoloških procesov in kovinskih materialov. Tako se ustvarja nova dodana vrednost in krepí razvoj evropskega jeklarstva. To je seveda mogoče doseči le s tesnim sodelovanjem posameznih akademskih področij z industrijskimi partnerji, kar, glede na slišano, v Clausthalu in Leobnu zelo dobro obvladujejo. ●

8. MEDNARODNA KONFERENCA ČISTO JEKLO

Med 14. in 16. majem je v Budimpešti potekala 8. mednarodna konferenca Čisto jeklo, ki se je je udeležilo več kot 150 udeležencev iz 30 držav. Prireditev je organiziralo Madžarsko združenje za rudarstvo in metalurgijo.

Predavanja in predstavitve so bili vsak dan v dveh predavalnicah, tako da si je lahko vsak obiskovalec izbral področje, ki mu je bilo bolj zanimivo ali se je navezovalo na njegovo raziskovalno delo. Predavatelji so bili profesorji na univerzah, raziskovalci na inštitutih, inženirji v industriji ter podiplomski študenti, ki so skupno predstavili preko 60 člankov. Glavna področja na konferenci so bila:

- ▶ Oblikovanje in modifikacija nekovinskih vključkov
- ▶ Simulacije in modeli preračunavanja
- ▶ Mešanje in razmere tokov
- ▶ Vplivi žlindre, talin in ognjevzdržnega materiala
- ▶ Izboljšanje čistoče legiranih in specialnih jekel
- ▶ Kontinuirano litje in nečistoče v jeklu
- ▶ Ocena čistoče v jekleni talini

- ▶ Ocena čistoče v jeklu
- ▶ Čistoča in lastnosti jeklenih proizvodov

Opaziti je bilo, da so ljudje iz industrije previdno skrivali podatke in se izmikali podrobnejšim vprašanjem, kjer bi z odgovori lahko razkrili informacije, ki niso bile predstavljene, kar pa ni veljalo za druge predavatelje. Takšna srečanja so zelo koristna ne samo zaradi pridobivanja novega znanja, temveč tudi z vidika spoznavanja novih ljudi in navezovanja stikov, ki nam lahko že jutri odpirajo nova vrata ter pomagajo z nasveti premagovati ovire.

Očitno je, da večina proizvajalcev stremi k čistejšemu jeklu, kar pomeni, da se konkurenca iz leta v leto zaostrojuje, zato moramo stopiti skupaj, napeti vse moči, da iz te bitke pridemo še močnejši, predvsem pa kot zmagovalci. ●

IME, VREDNO ZAUPANJA

ACRONIJEVA TRETJA MARKETINŠKA KONFERENCA

Tokratna marketinška konferenca se je odvijala v Dvorcu Drnča na Gorenjskem, udeležili pa so se je predstavniki, aktivni na trgih Nemčije, Italije, Španije, vzhodne Evrope, ZDA in Indije. Letos smo na konferenco povabili trgovska podjetja in razrezovalne centre v lasti skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, agente ter druge sodelavce, zadolžene za prodajo Acronijevih izdelkov.

Ponovno smo konferenco razdelili na dva dela – skupni del, namenjen predstavitvam trgov, ki jih posamezna podjetja pokrivajo, in predlogom za sodelovanje v prihodnje ter izmenjavi mnenj, ter posebni del, ki je namenjen individualnim pogovorom med prodajnim osebjem in udeleženci konference. Upoštevali smo lanskoletne predloge in želje, zato smo tokrat za skupni del namenili cel dan.

Konferenca je tokrat potekala v bolj zaskrbljenem vzdušju kot lani. Tudi v Acroniju smo namreč v drugem četrtletju začeli čutiti upadanje povpraševanja na trgu, ki se nas je pred tem še izogibalo. Podobne izkušnje so imeli tudi drugi, predvsem evropski predstavniki. Tako v Nemčiji kot Italiji se čuti upad povpraševanja po jeklu, v Italiji pa se je še dodatno povečal uvoz iz zunajevropskih držav. Seveda pa je največja kriza na španskem trgu. Vendar so prav naši španski agenti dokaz, da se tudi v najtežjih časih z vztrajnostjo in inovativnostjo da doseči marsikaj, saj so prodajo celo povečali.

Boljša situacija je trenutno na Poljskem, kjer recesije pravzaprav ne čutijo. Tudi v ZDA se situacija na trgu že izboljšuje, pozitivni tržni trendi pa se odražajo tudi v dobrih prodajnih rezultatih. Na indijskem trgu, kjer smo nekoč bili najpomembnejši tuji dobavitelj, je konkurenca vedno močnejša – poleg širjenja proizvodnega programa domačih proizvajalcev nam predvsem konkurenco pomeni nizkocenovni kitajski in korejski uvoz.

Čeprav je pred nami kar nekaj težkih mesecev, saj bo predvsem v poletnem času težko zagotoviti zadostno količino naročil, naši cilji ostajajo visoki. Podanih je bilo kar nekaj predlogov za izboljšanje našega tržnega položaja na določenih trgih in v določenih tržnih segmentih. Marsikaj se je v Acroniju že izboljšalo, največja pridobitev v prodajnem smislu pa bo prav novi tako imenovani plate mill, ki bo omogočil razširitev prodajnega programa in s tem povečevanje naših tržnih deležev na obstoječih trgih, pa tudi prodor v nove tržne segmente. ●

besedilo Monika Štojs, direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir SBB Global Market Outlook, maj 2012

Tržna napoved

- ▶ Kriza evrskega območja se nadaljuje. Hkrati pa je šibka gospodarska rast v Evropi razlog za skrb tudi v drugih regijah. Euro je močno izgubil na vrednosti v primerjavi z dolarjem. To je znižalo uvoz v Evropo in omogočilo povečanje izvoza iz Evrope.
- ▶ Gospodarska situacija v Severni Ameriki je bolj pozitivna. Brezposelnost se zmanjšuje, pričakuje se rast porabe v drugi polovici leta, nekatere panoge, kot na primer avtomobilska industrija in energijski sektor, pa že sedaj poslujejo bolje kot drugi sektorji, ki v svoji proizvodnji uporabljajo jeklo.
- ▶ V Aziji je gospodarska rast stabilna. Vendar je tretje četrletje običajno šibkejše. Gospodarska rast na Kitajskem je bila bolj umirjena v prvi polovici leta, vendar znižanje obrestnih mer in predvidevanje, da je bila javna poraba omejena, dajeta razlog za optimizem. Poraba jekla ni tako močna kot pred enim letom, proizvodnja pa je nekoliko večja. Zaloge so večje, kot bi si želeli.
- ▶ V ZDA bodo cene ploščatih izdelkov verjetno padale, saj je bil poskus dviga cen neuspešen. V Evropi se bo padanje prav tako nadaljevalo, čeprav bi lahko proizvajalci znižali proizvodnjo, da bi bila bolj v skladu z realno porabo do konca poletja. Cene izdelkov dolgega programa na zrelih trgih bi lahko bile stabilne, pod pogojem, da bo obseg proizvodnje v skladu z mlačno porabo. Padanje cen pa bi povzročilo znižanje cen jeklenega odpadka.
- ▶ Azijske cene bi lahko sledile drugim regijah, saj je tretje četrletje že tradicionalno šibkejše. Kitajske cene pa bi bile lahko stabilnejše, če se bo poraba dvignila in zaloge znižale.
- ▶ Trg na Bližnjem vzhodu bo v prihodnjih mesecih mirnejši zaradi poletja in prihajajočega ramadana. To bo vplivalo na turške izvoznike, povzročilo pritisk na cene in lahko vpliva na povpraševanje po jeklenem odpadku in cene. V Rusiji in ostalih državah SND so cene sicer padle, vendar se je povpraševanje na teh trgih močno izboljšalo.
- ▶ Cene jeklenega odpadka so maja povsod začele padati, razen v ZDA. Običajno cene v drugem in tretjem četrletju padejo, saj boljše vreme pripomore k večjemu zbiranju. Padec porabe v Turčiji, Indiji in Aziji lahko vodi do presežne ponudbe v ZDA in Evropi. Cena železove rude je maja postopno padala, v prihodnjih nekaj mesecih pa bo verjetno stabilna, če bo kitajska proizvodnja ostala na sedanjih stopnjah rasti, čeprav bi lahko kupci ceno primerjali z gibanji na trgu jeklenega odpadka.
- ▶ Proti koncu leta bodo proizvajalci v ZDA in Evropi skušali dvigniti cene izdelkov, če se bo pričakovana rast porabe po poletju uresničila.

besedilo Monika Štojs, direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir World Steel Association, Metalprices, SBB

Glavni poudarki iz sveta jekla

- ▶ Svetovna proizvodnja surovega jekla je maja 2012 znašala 131 milijonov ton, kar je 0,7 odstotka več kot maja 2011. V ZDA je bila proizvodnja višja kot maja lani za 7,4 odstotka, prav tako je bila višja v glavnih državah Azije: kitajska proizvodnja za 2,5 odstotka, korejska in japonska pa za 2 odstotka. V Nemčiji je bila proizvodnja nižja kot maja lani za 9,7 odstotka, v Italiji za 3,3 odstotka, v Španiji pa kar za 13,9 odstotka. V Franciji se je proizvodnja jekla glede na maj 2011 povečala za 1,3 odstotka. Izkoriščenost zmogljivosti se je nekoliko znižala – na 79,6 odstotka.
- ▶ Cene niklja so se zniževale preko celotnega maja – od 17.500 USD v začetku meseca do 16.300 USD/t konec meseca.
- ▶ Cene jeklenega odpadka so v primerjavi z aprilom ostale na enaki ravni oziroma so le minimalno padle.

KADROVSKA GIBANJA V MAJU 2012

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Maja ni bilo sprememb na področju kadrovskih gibanj.

Elena Bajc, strokovna sodelavka za področje kadrov, SIJ – Slovenska industrija jekla

ACRONI

Podjetje je zapustilo 19 delavcev.

ANTON PAPLER, dolgoletni sodelavec podjetja, je 2. 5. 2012 umrl. Svojem izrekamo iskreno sožalje.

Naša nova sodelavca sta postala PETRA MLINAR v Nabavi in NESIM HODŽIČ v Predelavi debele pločevine.

Jubilanti

Jubilantka z 10-letnim delovnim stažem je postala PETRA ŽVAN v Marketingu. Čestitamo!

Jubilanti z 20-letnim delovnim stažem so postali GORAN HEVČUK v Vroči valjarni, SENAD MEHANIČ v obratu Vzdrževanje, ALENKA ROŽIČ v Proizvodnih tehničnih službah, MILOŠ JENKOLE v Kakovosti, razvoju in tehnologiji, GREGOR PLAHUTA v Informatiki in ALEKSANDER POPOVIČ v Informatiki. Čestitamo!

V februarški številki revije SIJ je prišlo do napake pri objavi imena našega sodelavca, in sicer pri jubilarjih z 20-letnim delovnim stažem:

Pravilna objava se glasi: Jubilar z 20-letnim delovnim stažem je postal MILAN HROVAT iz Kakovosti, razvoja in tehnologije. Čestitamo!

Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali MITJA NOČ v obratu Vzdrževanje, IBRAHIM MEHANIČ v Predelavi debele pločevine, BORIS BARBARIČ v Proizvodnih tehničnih službah in VERA MARKELJ v Upravi. Čestitamo!

Zaključek šolanja

Šolanje so maja uspešno zaključili JOŽE ŠPOLAD iz Predelave debele pločevine (pridobil je naziv

mojster strojne mehanike), SINIŠA CUMBO iz obrata Vzdrževanje (pridobil je naziv diplomirani inženir elektrotehnike) in VOJISLAV ĐORĐESKI iz Uprave (pridobil je naziv diplomirani ekonomist). Čestitamo!

Nejra Rak Benič, dipl. upr. org., strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni

METAL RAVNE

Nova sodelavca sta postala ALJOŠA KREUH in FRANJO SMRTNIK v Kovaškem programu.

Upokojil se je JOŽEF ALTENBAHER iz Valjarskega programa. Zahvaljujemo se mu za prizadevno delo in mu v pokoju želimo vse najlepše.

Podjetje sta zapustila še dva sodelavca.

Jubilanti

Za 20-letni delovni jubilej čestitamo GORANU RISTIČU iz Valjarskega programa.

Zaključek šolanja

BLANKA OPREŠNIK iz Logistike je uspešno zaključila šolanje in postala diplomirana ekonomistka. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

SERPA

Novi sodelavec je postal MILOŠ POTOČNIK v Obnovi in izdelavi strojev in naprav.

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

ELEKTRODE JESENICE

Dobro počutje in uspešno delo želimo novima sodelavcema MARKU KUMRU in ENESU ROŠIČU v oddelku Varilne žice.

Delovno razmerje je prenehalo enemu sodelavcu.

Jubilanti

Za 10-letni delovni jubilej čestitamo TOMAŽU MEGLIČU iz oddelka Varilne žice, za 20-letni delovni jubilej pa KLEMENU GASARJU iz Vzdrževanja.

Rafko Penič, univ. dipl. ekon., vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice

NOŽI RAVNE

Naš novi sodelavec je postal TILAN RAVLAN v Razvoju.

Delovno razmerje je prenehalo enemu sodelavcu.

Jubilanti

Za 30 let delovne dobe čestitamo sodelavcu MIRANU STRMČNIKU iz Mehanske obdelave.

Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc., kadrovska menedžerka, Noži Ravne

SUZ

V obratu Jeklovlek sta se našemu kolektivu pridružila IGOR PLATIŠA in BOJAN SIMONIČ.

Upokojila sta se SIMONA SMOLEJ iz Uprave SUZ-a in JANEZ ROZMAN iz Jeklovleka. Zahvaljujemo se jima za dolgoletno prizadevno delo in jima v pokoju želimo vse najlepše.

Podjetje je zapustil en delavec.

Mag. Tanja Avguštin Čufer, Kadrovska služba, SUZ

ZIP CENTER

Naš novi sodelavec je postal MARKO MERKAČ v OE Mizarstvo.

Jasna Tošič, poslovna sekretarka, ZIP center

besedilo Nataša Karo, menedžerka HRM 1, Acroni
fotografiji Nataša Karo, Acroni, in Stane Jakelj, RCJ/Acroni

JUNIJ – MESEC ZAPOSLENIH V ACRONIJU

Junij je mesec, ki je namenjen našim zaposlenim. Mesec smo začeli v duhu inovatorstva. Tako so se 13. junija v bowlingu pomerile delovne skupine Nujno zlo (vzdrževanje), TVbajski (vzdrževanje), Šparovčki (nabava) in Preizkuševalci (KRT) z največ prijavljenimi izboljšavami v preteklem letu. Pokal 3 i opredeljujejo tri besede, besede, ki hkrati ponazarjajo osnovne lastnosti naših inovatorjev: ideja – razmišljanje, iniciativa – pogum, implementacija – znanje.

Skupinska fotografija najboljših »iskriašev«

Letošnji zmagovalci v bowlingu so Preizkuševalci, drugo mesto je zasedla delovna skupina Nujno zlo, tretji so bili TVbajski.

Organizirali smo tri srečanja z našimi bivšimi sodelavci, ki so bili veseli ponovnega snidenja. Skupaj smo obujali spomine

Naši upokojenci iz obrata Hladna predelava skupaj z direktorjem Acronija Slavkom Kanalcem

na prehojeno pot in jim z veseljem pripovedovali o sedanjih uspehih ter smelih načrtih za prihodnje.

Vtisi o »novem statusu« so strnjeni v pesmi avtorja Borisa Berginca, bolj znanega pod imenom Boter Špik.

Upokojenec se vsak sprašuje:
»Mar sem res odpisan zdaj?«
A le mevža obupuje,
ko ni več poti nazaj.

Kdor pride v naša leta
in ko zjutraj se zbudi,
smrt prišla je, ta presneta,
če prav nič ga ne boli.

Enega prebava kolje,
drug morda je malce kriv,
vendar, kdor je dobre volje,
bolj je zdrav, čeravno siv.

Copati so le za lenuha,
ki mu zdravja nič ni mar,
če nočeš velikega trebuha,
ne poleni se nikdar!

Pogled moj, ta ne laže,
mladostne vidim tu ljudi,
saj smo jeklarske baže
in nas čas samo krepi.

Odličnega je zdravja,
kdor ne poseda za pečjo,
v življenju zadnjega poglavja
skrbi naj vsakdo za telo!

Neusmiljena so leta,
vse prehitro teče čas,
se nam še mnogo let obeta,
premnog je siv, jaz sem brez las.

In pa slednjič, srčna hvala,
za tole naše snidenje,
bodo prijateljstva ostala –
in še kdaj – nasvidenje!

Oh, kaj v ogledalo bi se gledal
in me grabil bi obup?
Vedno se bom tega zavedal –
obraz poln je smejalnih gub.

Jeklo, ki je v uporabi,
nikoli ne zarjavi,
naj narava ven te zvabi
in bo veliko zdravih dni.

Z namenom čim boljše obveščenosti vseh zaposlenih v našem podjetju smo se tudi letos odločili za srečanje glavnega direktorja z zaposlenimi, in sicer 18. in 20. junija.

Zaposlenim je glavni direktor predstavil rezultate poslovanja v prvih petih mesecih letošnjega leta, mag. Peter Dular pa je predstavil analizo zadovoljstva zaposlenih, ki je bila izvedena marca. ●

besedilo Ana Pavše, direktorica Smeri
fotografije Arhiv Metala Ravne

METALOVA ŠOLA VODENJA

Uspešnost in produktivnost vsake organizacije sta odvisni predvsem od učinkovitega vodenja. Vodje, ki znajo ravnati z ljudmi, lahko bistveno izboljšajo odnose v organizaciji, to pa vpliva na boljše poslovne rezultate. Vsak človek lahko postane dober vodja, saj se veščin učinkovitega vodenja lahko naučimo in jih vseskozi nadgrajujemo.

▲ Zadovoljni obrazi zadnje skupine Metalove šole vodenja

Metal Ravne je v izobraževalni sezoni 2011/12 poleg usposabljanja delovodij izvedel tudi strukturirano usposabljanje vseh vodji za razvoj vodstvenih veščin.

Usposabljanje je potekalo v okviru programa Šola vodenja Slovenskega inštituta za kakovost v organizaciji izobraževal-

nega centra Smeri. Od novembra 2011 do maja 2012 je bilo v usposabljanje vključenih 43 udeležencev iz Metala Ravne, devet iz Serpe in dva iz ZIP centra.

Kaj pravijo v svojih izjavah:

Maja Vukasović Ljubičić, zasebna znanstvena raziskovalka (strokovna vodja Šole vodenja)

Šola vodenja je intenzivni, petdnevni program, ki vodjem omogoča razvoj in negovanje vodstvenih veščin, potrebnih za vodenje in motivacijo sodelavcev v sedanjih zahtevnih časih skupnega dela in skrbi za uspešno poslovanje. Do sedaj so Šolo vode-

nja uspešno zaključile štiri skupine, sestavljene iz vodij družb Metal Ravne, Serpa in ZIP center. Program je bil zasnovan na naj sodobnejših dognanjih s področja nevroznanosti, psihologije dela ter vzvodov motivacije, hkrati je utrjeval poznavanje in vsakodnevno uporabo prvin ciljnega vodenja. Celotna vsebina je slonela na konkretnih primerih iz prakse, izmenjali smo veliko izkušenj ter s skupnimi močmi iskali odgovore na vprašanja, ki se nam porajajo ob vsakodnevnom delu in sodelovanju z različnimi sodelavci. Področja, ki so bila v ospredju našega zanimanja, so bila: ciljno vodenje v praksi, spodbujanje moti-

vacije za delo, učinkovita komunikacija ter razvoj in negovanje dobrih medsebojnih odnosov, vsa z namenom doseganja uspešnih poslovnih rezultatov.

Vsi udeleženci so izkazali visoko stopnjo motivacije, tako za pridobivanje novih znanj kot tudi za razvoj lastnih vodstvenih sposobnosti. Zato mi je sodelovanje s tako odzivnimi udeleženci bilo v resnično veselje in ponos ob vsakokratnem uspešnem zaključku našega programa. Družbam Metal Ravne, Serpa in ZIP center in zlasti vsakemu udeležencu posebej iskreno želim, da se pridobljena znanja in razvite veščine čim bolj obrestujejo in prinesejo ne samo dobre poslovne rezultate, temveč tudi veliko zadovoljstva in motivacije pri delu.

Olga Aplinc, vodja oddelka Kemija, Metal Ravne

Šole vodenja sem bila vesela, čeprav imam že dolgoletno prakso. Pri delu z ljudmi in med njimi doživljaš različne trenutke. To izobraževanje mi je pomagalo razumeti in razložiti marsikakšen pojav ali situacijo, v kateri je bilo nekaj posebnega, nevsakdanjega. Te občutke smo ubesedili, jih razložili in utemeljili. To je pomembno,

saj brez sporazumevanja delo v delovni enoti ne teče dobro, prav tako na tak način preprečimo težje nesporazume in nerazumevanja zastavljenih nalog. Pozornost, ki je bila namenjena tehnikam sproščanja, pa je v današnjem času že skoraj nujna. Menim, da le oseba s pozitivnimi občutki in energijo lahko dobro vpliva na sodelavce.

Marko Šuler, direktor Jeklarskega programa, Metal Ravne
Šola vodenja je bila brez dvoma eno boljših šolanj, na katerih sem bil do sedaj. Res je potekalo v sproščnem vzdušju in bolj kot ne so bile vse »tehnike« razložene na primerih iz vsakodnevnega življenja. Načini komunikacije in pristopi do posameznih profilov ljudi so mi bili najbolj zanimivi (verjetno zaradi vrhunskega predavanja prof. Vukasović Ljubičićeve) in bi se šolanj na podobno temo z veseljem udeležil tudi v prihodnje. Skratka, šolanje je bilo res izvrstno, morda bi bilo še boljše, če bi potekalo na odmaknjeni lokaciji, strnjeno en teden in bi se lahko popolnoma posvetili izključno šolanju.

Tatjana Pirtovšek, vodja oddelka Metalurške raziskave in razvoj, Metal Ravne

Zelo sem zadovoljna, da sem se lahko udeležila te šole. Dobila sem veliko novih informacij, napotkov, spoznanj in jih že poskušam udeležati v praksi. Še posebno se mi zdijo koristne vsebine s področja komunikacije, vsebine o tem, kaj vse je vloga vodje in kako naj delo

delegira. Še več časa bi lahko namenili financam in računovodstvu (za začetnike). Potrebovali bi tudi izobraževanje glede priprave projektov, finančnih izračunov donosnosti projektov ... Izobraziti bi se morali tudi glede obvladovanja stresa in skrbi za svoje zdravje. Koristno bi bilo, da se vsi vodje večkrat udeležijo takih izobraževanj, saj je vsake toliko časa treba vsebine osvežiti. O predavateljici vse najbolje.

Danilo Krevh, vodja Konstrukcijskega oddelka, Serpa

Zadovoljen sem, da sem se udeležil Šole vodenja – posamezne teme so bile zelo zanimive in poučne. Zanimiv prikaz strateškega načrtovanja, strategij in doseganja ciljev ter SMART tehnike, dobri nasveti za uporabo orodij za vodenje, kot so letni razgovori, delegiranje nalog in motiviranje za delo. Spoznal sem, kako

pomembna sta osebna komunikacija in določanje posameznih osebnostnih profilov sodelavcev. Zanimivo in slikovito podajanje nasvetov za izboljšanje voditeljskih sposobnosti, posebej na praktičnih primerih. Spoznanja, informacije in napotke bom poizkusil čim bolj uporabiti pri vodenju. ●

besedilo Ivanka Stopar, prof., ravnateljica Srednje šole Ravne iz Šolskega centra (ŠC) Ravne na Koroškem
fotografije Peter Recko, prof., Srednja šola Ravne, ŠC Ravne na Koroškem

RES TEHNIKA DRUGIČ

Na Srednji šoli Ravne je 23. maja potekala druga prireditev, poimenovana RES tehnika. In kaj že pomeni kratica RES?

Računalništvo, elektrotehnika, strojništvo. To so področja tehnike, ki jih poučujemo na naši šoli. Res je, da tehnika kroji naše življenje. Tako je že od nekdaj, a pravih razsežnosti neverjetnega razvoja tehnike v zadnjih dvajsetih letih ni znal ali si ni upal napovedati nihče. Ali se bo razvoj upočasnjal ali celo ustavil, pa je prav tako uganka.

Mozaik Res tehnike 2012

S pomočjo pokrovitelja podjetja Metal Ravne, ki smo mu za posluš, moralno in materialno podporo izjemno hvaležni, smo na Srednji šoli Ravne lani zastavili prve korake pri konkretnem povezovanju projektov in raziskovalnih nalog s področja tehnike in posameznih podjetij. Koordinacijo oziroma vodenje je pri nas prevzel Zdravko Pavlekovič, univ. dipl. inž. ele., ki postaja glavni motor prireditve in s svojim zgledom dokazuje, da s podporo, z voljo in motiviranimi mentorji mladi zmorejo res veliko.

Z Metalovo nagrado sta bila nagrajena avtorja raziskovalnih nalog:

Matej Kramberger za nalogo KOROBUS s področja računalništva pod mentorstvom Gorazda Geča in za nalogo INVRATA s področja elektrotehnike, pri kateri mu je bil mentor

Zdravko Pavlekovič, ter Žiga Rus za nalogo Pnevmatiski dozirnik AI granulata s področja strojništva, mentorja sta bila Igor Kosmač in Jože Škorjanc.

Siemensovo nagrado so dobili: Peter Aplinc, Nejc Hodnik in Rok Praper za nalogo ProE TOMOS, mentorja sta bila Jure Krof in Igor Kosmač.

Nagrado podjetja PS iz Logatca je dobil Vid Pavše za nalogo Alarmna naprava z GSM-komunikacijo, mentor je bil Toni Čepin.

Letošnja predstavitev 11 raziskovalnih nalog je potekala na šoli, ki je ta dan odprla vrata obiskovalcem, spremljala jo je tudi pestra predstavitev proizvajalcev opreme (Siemens, MIEL elektronika, PS Logatec, SMC, FESTO, IC elektronika, National Instruments ...), ena od novosti je bila tudi predstavitev dveh raziskovalnih nalog, opisala sta ju Gabor Sekereš

• Žiga Rus je dobil Metalovo nagrado s področja strojništva.

• Dijaki predstavljajo roko kopača, s to nalogo so osvojili srebrno priznanje na državnem tekmovanju Mladih raziskovalcev Slovenije.

• Matej Kramberger je zaslužno PRVI RES TEHNIK SREDNJE ŠOLE RAVNE.

• Peter Aplinc in Nejc Hodnik sta dobila Siemensovo nagrado.

iz podjetja Metal Ravne (Ultrazvočna kontrola okroglih profilov s tehniko Phased Array) in Marko Globočnik iz podjetja SŽ Oprema (Predstavitev meritve železniškega kolesa na paleti).

Letos smo na podlagi natančno izdelanih kriterijev prvič podelili tudi priznanje in nagrado RES tehnik za izjemne dosežke na strokovnih področjih, za katera izobražujemo na Srednji šoli Ravne. Prvi RES tehnik naše šole je Matej Kramberger. V štirih letih šolanja je z vsestranskim raziskovalnim delom zbral še enkrat toliko točk, kot jih je potrebnih za ta laskavi naslov in za prestižno nagrado, ki je novi zmogljivi tablični računalnik.

Ko smo začeli, si nismo upali napovedati, kako se bo vse skupaj razvilo in ali bo to prireditev sploh smiselno še ponoviti. Po zaključeni drugi RES tehniki so se naši pomisleki izgubili, vemo, da bomo to pot nadaljevali, jo plemenitili in njeno tradicijo gradili iz leta v leto in iz generacije v generacijo. Temelje smo postavili, jih utrdili, sedaj pa nas čaka stavba; koliko nadstropij bo imela in kako trdna bo, bo pokazal čas.

Najbolje se obrestuje naložba v znanje.
(Benjamin Franklin)

MATEJ KRAMBERGER, PREJEMNIK PRIZNANJA IN NAGRADE RES TEHNIK TER LETOŠNJE METALOVE NAGRADE

Eden izmed mojih glavnih hobijev je računalnik, ki je hkrati tudi moj stil življenja. Prosti čas, ki mi še ostane, pa zapolni gasilstvo, saj sem že nekaj let član Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Črna na Koroškem.

Ideje za letošnje raziskovanje in delo so prišle iz prakse. Najbolj odmeven je bil projekt InVrata o avtomatskem oddaljenem odpiranju garažnih vrat v gasilskem domu PGD Črna na Koroškem v primeru intervencije. Sistem že deluje.

Za drugi letošnji projekt AnaGenius je ideja prišla iz Gimnazije Ravne na Koroškem. V sodelovanju s tamkajšnjimi profesorji sem izdelal aplikacijo, ki jo dijaki gimnazije uporabljajo kot učni pripomoček pri predmetu slovenščina.

Za tretji projekt pa sem si izbral izdelavo aplikacije za mobilne telefone. Izdelal sem program, ki na podlagi podatkov o lokacijah avtobusnih postaj v Mežiški dolini in podatkov, ki jih telefon pridobi iz GPS-senzorja, poišče uporabniku najbližjo avtobusno postajo in mu poda informacije v obliki izrisane poti ter voznih redov.

Šolanje bom nadaljeval na Univerzi v Mariboru, na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v programu Računalništvo in informacijske tehnologije. Upam, da se bom po končanem šolanju zaposlil v katerem od podjetij, ki se ukvarjajo s programiranjem. Morda pa bom šolanje nadaljeval na drugi bolonjski stopnji. ●

OBISK UPOKOJENCEV V PREDELAVI DEBELE PLOČEVINE IN VROČI VALJARNI BELA

Skupino nekdanjih sodelavcev Acronija, sedaj upokojencev, zelo zanima, kako deluje in se razvija naše podjetje, v katerem smo dolgo delali in z njim živeli. Večina nas je delala v obratu Debela pločevina, zato nas ta del tehnološke verige najbolj zanima in ga tudi najbolj poznamo.

Dogovorili smo se, da bomo vodstvo Acronija prosili za odobritev ogleda Predelave debele pločevine in Vroče valjarne Bela in se tako seznanili z novimi naložbami, novostmi v tehnologiji, izboljšanim produktivnosti in kvalitetnega asortimenta ter proizvodnje.

Najprej naj se v imenu skupine in svojem imenu zahvalim Blažu Jasniču, asistentu glavnega direktorja, za prijazno odobritev in organizacijo ogleda, mag. Zvonetu Klemencu za strokovno vodenje skozi Predelavo debele pločevine in inž. Franciju Perku za strokovno vodenje skozi Vročo valjarno.

Ogleda smo se udeležili naslednji upokojenec: Sonja Cuznar, Stanko Babič, Janko Bernik, Dušan Kržišnik, Milan Šulc in Slavko Ažman.

Že aprila smo si ogledali Predelavo debele pločevine in nato konec maja še Vročo valjarno.

Oba obrata smo si podrobno ogledali s poudarkom na novih naložbah, spraševali smo o novostih in napredku tehnologije, se pogovarjali s sodelavci v proizvodnji, se čudili ogromnemu povečanju proizvodnje in z veseljem smo ugotavljali, da je poleg povečanja produktivnosti prišlo tudi do premika k zahtevnejšemu proizvodnemu programu, ki je tudi tržno uspešnejši.

Ne delamo si utvar, da ni težav, vendar je Acroni žilavo podjetje, ki jih uspešno in zagrizeno rešuje.

Za mene ves ta velik napredek ni kakšno večje presenečenje, saj še vedno sodelujem z Acronijem, vendar mi je vseeno v veselje, ko vidim, kako lepo se podjetje razvija. Za starejše kolege pa je bil obisk pravi šok v pozitivnem smislu, saj so v en glas trdili, da obiskanih obratov enostavno ni več mogoče prepoznati. Mnogo je nove tehnološke opreme, avtomatike, velikih in drobnih izboljšav ter novitet tako v Predelavi debele pločevine kot v Vroči valjarni. V štirih letih, odkar sem v pokoju, se je podjetje zelo razvilo in naša celotna skupina je prepričana, da se bo to s podobnim tempom dogajalo še naprej.

Po našem mišljenju imajo za to zasluge vodstvo Acronija, strokovni in komercialni kader ter vsi ostali sodelavci Acronija do zadnjega delavca v proizvodnji ter pri vzdrževanju, predvsem pa ima Acroni veliko srečo, da je dobil odličnega lastnika, ki stalno

investira in skrbi za razvoj podjetja, zato gredo tudi vse čestitke vodstvu SIJ-a.

Pravi lastnik je v teh težkih, kriznih časih življenjskega pomena, saj smo dnevno pričča propadanju nekdanjih cvetočih podjetij, Acroni pa je razvijajoče se podjetje, ki se dobro spopada s krizo, ima vizijo in lepo prihodnost.

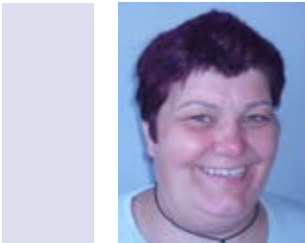
Mogoče nam nekaterim (priznati moram, da tudi meni) takoj na začetku ni bilo jasno, kako dobrega lastnika smo dobili, vendar sem sedaj korenito spremenil svoje mnenje, lastnik je idealen. Čisto lahko bi bilo drugače ob drugem lastniku, namreč mnogo slabše, da ne rečem katastrofa.

Z veseljem bomo še naprej spremljali razvoj našega Acronija in upamo, da bomo videli še precej novega, ko bomo čez kako leto ponovno prišli na obisk. ●

Od leve proti desni: dr. Slavko Ažman, Sonja Cuznar, Dušan Kržišnik, Milan Šulc in Janko Bernik

POLETJE JE ČAS ZA »POLET« V POČIVANJE, RAZISKOVANJE IN UŽIVANJE. KAKŠEN POLETNI VETER BO PIHAL POD VAŠIMI KRILI?

MARIJA PREDIKAKA - JEŽ, DIPLOMANTKA VIŠJEŠOLSKEGA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA STROJNIŠTVA, SERPA

Poletje je čas dopustov, nabiranja moči za novi zagon, pitja sonca za hladne zimske dni ...

Še preden se res začne poletni čas in večina živali odvrže zimski kožuh, se za nas prične obdobje anticelulitnih in samoporjavitvenih krem z visokim zaščitnim faktorjem. No, moški del populacije pa se začne ukvarjati z razvijanjem svojih mišic in raznoraznimi športi.

Ko zadiši po poletju in je dopust pred vrati, misli kar same poletijo na vroče sonce, morje, peščeno plažo, razgreta telesa, nova nepozabna doživetja, avventure nekje ob morju ali pa kje v hribih, brez tega vsekakor ni poletja.

Tudi moje poletje bo potekalo nekako tako. Sicer brez samoporjavitvenih krem in pripomočkov proti celulitu. Kako naj rečem ... letos sem bila prepozna za take terapije. To pa ne pomeni, da mi ne bo pošteno vroče na soncu, hladilo pa me bo nežno šumenje modrega morja ...

ANITA LAMPREHT PILETIČ, REFERENTKA PRODAJE, ODDELEK KOVINE, NOŽI RAVNE

Bolj kot »kje?« mi je med poletnimi, službe prostimi dnevi pomembno »s kom?«. Ker sem po naravi izjemno dobrovoljen človek, sem rada obdana s prav takimi ljudmi, in upam, da bo tudi letos tako. Nič ni za dušo bolje kot dobra družba, ne glede na to, ali za domačo hišo ali pa mogoče kje v bolj oddaljenih, eksotičnih krajih. Če verjamemo, da bo poletje nepozabno, potem takšno tudi bo! Vsem, ki boste prebrali te vrstice, želim, da si naredite počitnice prav po svoji meri – takšne, o katerih boste vedno znova radi govorili!

BORIS SOVIČ, MIZAR, ZIP CENTER

Jutranja kavica, baklava, »Beli gumbi« za podlago v objemu moje drage, plavi Jadran in samo LJUBEZEN.

TOMAŽ KAČIČ, STROJNI OBLIKOVALEC KOVIN, METAL RAVNE

Vsi ljudje si moramo napolniti »baterije«. Poletni čas, ko so dopusti, pa je kot nalašč za to. Da je polnjenje popolno, mora nekdo v hribe, drugi na morje, tretji v daljne eksotične kraje, nekateri pa najbolj uživajo doma. Vsak si dopust organizira po svojih željah in zmognostih. Najpomembnejše je, da se vrnemo zadovoljni, spočiti, napolnjeni ter pripravljeni za nove delovne podvige. Sam si

dopust razdelim na dva dela. V prvem delu grem na morje z družino, v drugem delu pa s partnerico na moto potepanjih raziskujeva kraje, kjer še nisva bila. Ko mi zamišljeno uspe realizirati, ja, takrat bodo moje baterije polne (Battery full).

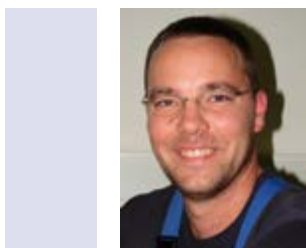
DARJA DOBREC, STROKOVNA SO-DELAVKA ZA KONTROLING, SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Poletje je tako lep letni čas, da se ga preprosto ne da opisati v besedi, stavku, odstavku ... Ko me pobožajo topli sončni žarki in z radostjo v srcu opazujem okoli sebe vse, ko me razveseli tudi majhna pikapolonica, ki prileti mimo, potem imam kar nekaj dela, da si radost pričaram tudi v preostalih letnih časih. Pa saj v naši deželici v pisani jeseni, beli zimi in prebujajoči se pomladi to res ne bi smelo biti težko. Pa vendarle ..., ko mi zastane pogled na prostrano morje, je v meni doma sreča.

MAG. ERIKA BRICELJ, RAZVOJNA INŽENIRKA, RCJ/ACRONI

Letos si bom privoščila nekoliko drugačen, bolj aktiven dopust. S kolesarskim klubom gremo na kolesarjenje po Provansi. Veselim se že vožnje med polji cvetoče in dišeče sivke ter sončnic pa tudi ogledov mest in drugih znamenitosti na poti. Seveda je tak način dopusta precej odvisen od vremena, ampak tudi slabo vreme je treba vzeti v zakup.

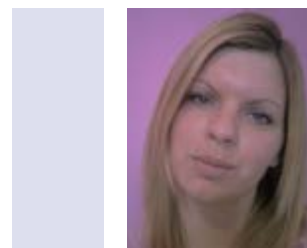
MATIJA MARKIČ, STROKOVNI SODELAVEC ZA MONITORING IN VZORČENJE, ACRONI

Zaradi pričakovanja veselega dogodka v naši družini smo celotno poletno dogajanje prilagodili temu. Vse skupaj ni bilo težko, saj živimo v mondenem slovenskem turističnem središču, katerega klima ugodno vpliva na počutje (ni prevroče). Pod mojimi krili bo največkrat pihal plesni veter, saj sem vpet v kulturno kolesje Bohinja, ki za svoje goste skoraj vsak večer v poletnih mesecih pripravi kakšen dogodek, ali pa se bom zavrtel na kakšni vaški veselici. Zaradi kulture in veselja bo poletje pestro, a žal prekratko.

MATEJA HVALA, REFERENTKA – KOMERCIALISTKA NABAVE, SUZ

Da je prav poletje pravi čas za počivanje, raziskovanje in uživanje, je stereotip, ki nažene množice iz toplih krajev povečini v vroče kraje, kjer se potem morajo hladiti v klimatiziranih hotelskih sobah. Ali se ni lepše poleti hladiti v bližnjem jezeru, reki ali bajerju in jeseni oditi na morje, ko ni več gneče in je ravno prav prijetno toplo? Za popotnike pa je seveda najlepše zapustiti turobno novembrsko vreme, sestiti v letalo in odleteti za nekaj tednov nekam bližje ekvatorju.

MONIKA KERMC, IZDELOVALKA ELEKTROD, ELEKTRODE JESENICE

Vsako leto uživam v lepih poletnih sončnih dneh s pridihom božanskega vetriča na plaži. Toda to poletje nas bo bohinjski veter malo ohladil, saj se bomo posvetili našemu novemu domu. Vendar se ob vikendih ne bomo uprli lepemu sončnemu dnevu, zato bova otrokom tudi letos pričarala morje.

besedilo Franjo Merkač, kontrola kakovosti, Serpa
 fotografije Nevenka Merkač

S POMOČJO SERPE DO ŠESTKRAT- NEGA NASLOVA DRŽAVNEGA PRVAKA V YUGO POKALU

MOJI ZAČETKI

Že v mladosti sta me privabljala vonj bencina in motorne žage, veselilo me je »friziranje« motorjev avtomobilov in kaj hitro se je pojavila tudi želja po sproščanju adrenalina na dirkah. Začelo se je pred 13 leti, ko nas je nekaj entuziastov ustanovilo klub Modri dirkači. Takrat sem se lotil tudi izdelave prvega dirkalnika. Narava dela v podjetju Serpa mi je omogočila izdelavo in predelavo tudi najzahtevnejših delov avtomobila. Svojo natančnost in svoje znanje sem zelo uspešno prenesel na športno področje, kjer ni stotinke, ki bi bila prepuščena naključju.

PREDSTAVITEV GORSKO HITROSTNIH DIRK

Državno prvenstvo v gorsko hitrostnem avtomobilizmu vključuje šest do sedem dirk, ki potekajo v razmiku dveh do treh tednov v Sloveniji in tujini. V Yugo pokalu tekmujejo samo vozila znamke Yugo, v diviziji 1 A do 1400 ccm, kamor spada tudi yugo, pa tekmujejo tudi vozila drugih avtomobilskih znamk, kot so Swift, Rover, Ax, Polo itd. Tu je konkurenca zelo velika, avtomobili so močnejši, tehnično izboljšani in že v osnovi veliko boljši, zato se je z yugom zelo težko prebiti v sam vrh divizije.

Dirka je lahko organizirana v dveh ali treh dneh. Prvi dan poteka verifikacija in tehnični pregled vozila, naslednji dan pa so trije uradni treningi. Na treningu se preizkušata nastavitev dirkalnika in izbira ustreznih pnevmatik ter spoznava trasa hitrostne preizkušnje. Tretji dan prireditve je glavna dirka, ki je sestavljena iz treh voženj, seštevek pa prinese končni rezultat dirke.

Hitrostna preizkušnja poteka večinoma v hrib na razdalji treh do šestih kilometrov. Med seboj se proge razlikujejo, so od zelo hitrih do počasnejših, nekatere so tehnično zelo zahtevne.

YUGO, KO OD AVTA OSTANE LE ŠE IME

Samo ime avtomobila iz pretekle zgodovine ne obeta veliko, vendar ga s predelavo lahko spremenimo v pravi brutalni dirkalnik. Na zunaj mu tega ni videti, med vožnjo pa se pokaže v pravi luči. Sicer je zelo zahteven za vožnjo, zaradi močne zapore diferencijala in brez pomagal, ki jih imajo novejši avtomobili (servo na volanu in zavorah). Avtomobil ima odlično lego na cesti in za svojih 1300 ccm, pri teži 760 kg in 100 KS, pospešek od 0–100 km/h v osmih sekundah.

Za doseg takšnih rezultatov je potrebna temeljita predelava celotnega vozila. Najprej je treba ojačiti karoserijo in v vozilu namestiti varnostno kletko. Sledijo predelava vozila glede stabilnosti, znižanje težišča, zamenjava blažilcev in vzmeti z možnostjo nastavitve višine in trdote, dirkalna nastavitev optike, izboljšava zavor in seveda namestitvev specialnih pnevmatik. Enako pomembno delo nas čaka tudi na motorju in menjalniku. Motorju se zviša kompresijsko razmerje z lažjo težo vrtečih se delov, z zamenjavo odmične gredi mu zvišamo število obratov, potrebne ga je še mnogo manjšega filigranskega dela. Menjalnik izboljšamo z diferencialno zaporo, krajšim prestavnim razmerjem, ki nam omogoča odlične pospeške.

Vso predelavo na avtomobilu naredim sam, saj le tako vem, da je dirkalnik vrhunsko pripravljen.

DOBRA EKIPA – PLOD USPEHA

Zelo pomembni sta dobra ekipa, ki skrbi za morebitne okvare in tehnične težave pred dirko in med njo, in podpora logistike, ki

skrbi za našo udobno nastanitev, prehrano in dobro počutje. Za vse to poskrbijo moji zvesti spremljevalci: žena Nevenka, hčerka Julija in mehanik Gorazd Kac, ki je trn v peti tehničnim težavam avtomobila. Veliko mi pomaga tudi podjetje Serpa, ki mi omogoča udeležbo na dirkah.

TEŽKI TRENUTKI MOJE KARIERE

Kot v vsakem šport, ki je povezan s hitrostjo in z vožnjo na zgornji meji zmogljivosti, tudi tu prihaja do nesreč. Moja prva hujša nesreča se je pripetila leta 2008 na Gorjancih, kjer je zobe pokazala mati narava s hitro spremembo vremena; zaradi zleta s ceste je bil dirkalnik popolnoma uničen. Takrat sem se odločil izdelati še en avtomobil, ki mi je odlično služil vse do letošnje dirke v hrvaškem Buzetu, kjer sem doživel ponovno hudo nesrečo, in sicer zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in dotrajanega materiala. Čeprav se mi je nesreča pripetila dirko pred koncem sezone, sem uspel s pomočjo sponzorjev in v veliko neprespanih nočeh pripraviti nov avto v dobrem tednu dni in na zadnji dirki v Italiji ponovno presenetil vso konkurenco, saj sem zmagal v diviziji ena in Yugo pokalu. S tem sem nadomestil izgubljene točke iz Buzeta in ponovno postal državni prvak v Yugo pokalu in državni podprvak v diviziji ena. Ta zmaga je bila zame velikega pomena, saj sem z njo dokazal, da se lahko s trdim delom in z voljo dosežejo velike zmage.

Moja največja želja v prihodnje je, da bi se lahko preizkusil v rallyju, kar bo seveda v veliki meri odvisno od finančnih zmožnosti. Rally je velik izziv, obsega veliko prevoženih kilometrov in nepredvidljivih situacij, kar mu daje poseben čar.

Na koncu pa bi se rad še enkrat zahvalil donatorjem in spremljevalni ekipi, saj brez njih tudi mojih dosežkov ne bi bilo. Hvala! ●

MOJI USPEHI

2003	državni podprvak v Yugo pokalu	2008	državni prvak v Yugo pokalu
	državni podprvak v diviziji I		4. mesto v diviziji I
2004	državni podprvak v Yugo pokalu	2009	državni prvak v Yugo pokalu
	4. mesto v diviziji I		državni prvak v diviziji I
2005	državni prvak v Yugo pokalu	2010	državni prvak v Yugo pokalu
	državni podprvak v diviziji I		državni podprvak v diviziji I
2006	3. mesto v diviziji III – Clio RS	2011	državni prvak v Yugo pokalu
2007	državni prvak v Yugo pokalu		državni podprvak v diviziji I
		3. mesto v diviziji I	

NA URŠLJO GORO ZA ZDRAVJE

Kot so Korošci že navajeni, je v nedeljo, 27. maja, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne v sodelovanju s številnimi organizacijami in društvi organiziral tradicionalni pohod na Uršljo goro z motom Koroška v gibanju brez tobaka. Pester program in lepo vreme sta na goro privabila veliko število ljudi.

Merjenje holesterola

Dan smo preživeli v skladu z usmeritvami svetovnega dneva brez tobaka, torej na svežem zraku, brez pasivnega kajenja, v gibanju, peš ali s kolesom. Udeležencem so na gori, če so želeli, izmerili krvni pritisk, holesterol, pljučno funkcijo, krvni sladkor in telesno sestavo. Število meritev je bilo kar veliko, 140 meritev krvnega pritiska, 80 meritev holesterola, 95 meritev krvnega sladkorja, 84 meritev pljučne funkcije ter 55 meritev telesne sestave. Koronarni klub je prikazal delovanje polavtomatičnega defibrilatorja, pri predstavnici Društva za boj proti raku so lahko udeleženci na modelu dojke in mod vadili samopregledovanje. Z najmlajšimi smo se zabavali v ustvarjalnem koticčku, z odraslimi pa smo skupaj izvedli tudi raztezne vaje. Program so popestrile družabne igre, udeleženci so prejeli simbolične nagrade. Prav tako smo nagradili tudi najmlajšega in najstarejšega udeleženca. V trenutku podeljevanja nagrad je bila najstarejša udeleženka stara 74 let, najmlajša je bila deklica, stara 14 mesecev. Ob 11. uri je bila nedeljska maša, lepo

Ustvarjalni koticček za najmlajše

vreme pa je letos omogočilo spust tudi jadralnim padalcem.

Zelo smo veseli, da nam je uspelo vzpostaviti tradicionalno prireditev, kjer aktivno sodeluje tako veliko število društev in organizacij. Sodelovali so namreč Zdravstveno-reševalni center Koroške, Društvo diabetikov Mežiške doline, Društvo za zdrave srca in ožilja Slovenije – podružnica za Koroško, Koronarni klub Mežiške doline, Koronarni klub Mislinjske doline, Koroško društvo za boj proti raku, Koroško društvo za osteoporozo, Planinsko društvo Prevalje, Gorska reševalna služba Koroške, društva jadralnih padalcev in predstavniki zdravstvenovzgojnih centrov koroških zdravstvenih domov.

Prireditev je finančno podprla Občina Ravne na Koroškem, podprli so nas tudi GVO Slovenj Gradec, papirnica Aladin, trgovina Pikapolonica, Koroška lekarna, MEDI-KEM, Relax Turizem in Koroške pekarne. ●

besedilo Jože Apat, vodja oddelka Vodenje kakovosti, Metal Ravne
fotografiji Jože Apat, Metal Ravne

132. in 133. JEKLARSKI POHOD

Komaj se je začela sezona pohodov jeklarjev, že sta za nami kar dva. 26. maja smo se v organizaciji ravenških vodnikov podali skozi Ruški pragozd na Osankarico.

Pot je potekala skozi divjino, ki jo ustvarjajo reka Lobnica in bujni pohorski gozdovi. Vrhunec prabitnosti narave pa smo doživeli ob prečkanju slapov Šumik, ki sta v tem letnem času ob obilnih padavinah res bogata z elementom vode. Kakofonija bučanja slapov se je ob prečkanju kamnite pregrade v trenutku spremenila v tišino šumenja gozda. Doživeti ta prehod je notranje doživetje, vredno truda poti skozi divjino. Po dveh urah smo se ustavili na gozdni jasi v osrčju ruških gozdov in si privoščili malico iz nahrbtnika. Nato smo pot nadaljevali proti Črnemu jezeru, kjer se zbirajo pohorske vode in od tu napajajo reke, ki so v preteklih časih pomagale pri spravi luha in poganjale žage. Danes so to nadomestile ceste, vendar še vedno lahko občutimo prisotnost te preteklosti, ko nas nanjo spominjajo le še znamenja.

Ob dveh popoldne smo prispeli na Osankarico in si privoščili golaž. Nato pa smo obiskali zadnje bojišče Pohorskega bataljona. Srhljivost znamenja – kot da drevesa še danes hranijo občutke in zvoke te bitke.

Pohoda se nas je udeležilo 145 ljubiteljev narave. Za zaključek smo se razveselili še majic, ki jih je podaril Metal Ravne. Ti pohodi ohranjajo smisel, če se čuti prisotnost podjetij, iz katerih izhajamo pohodniki.

Drugi pohod so organizirali Štorčani 9. junija. Povabili so nas k Bohorskim slapovom.

Na 133. pohodu SIJ-a se nas je zbralo 171 pohodnikov. Zbirališče je bilo v Senovem, od koder smo se zaradi slabega vremena z avtobusi odpeljali do kočice na Bohorju. Po krajšem postanku smo se odpravili na ogled partizanske bolnice Travnica, od tu pa smo pot nadaljevali na najvišji vrh Bohorja, Javornik. Z vrha Javornika smo se vrnili v kočico, kjer smo si privoščili odlično enolončnico. Pri vračanju v Senovo smo se ustavili pri izhodišču za slap Ubijalnik. To je bil edini slap, ki smo si ga lahko ogledali zaradi slabega vremena. Čeprav z okrnjenim programom je bil izlet uspešno izveden.

V jeseni naš čakata še dva izleta: konec avgusta na Porezen in v začetku septembra k Martuljskim slapovom pod Špikom.

Kot vidite, so letošnji izleti v znamenju elementa vode, ki se preko slapov bogati s kisikom, da lahko, potem ko se umiri, zagotavlja razvoj življenja. Voda s svojo mehko in vztrajnostjo ohranja in preoblikuje, kar rabimo tudi mi v toku vsakdanjega našega življenja. Zato se v stiku s tem naravnim elementom napolnimo z energijo, ki je nikjer drugje ni, kaj šele da bi jo lahko kupili. Toplo vabljeni, da se nam pridružite tudi v jeseni. Tistim pa, ki ste vse to doživljali z nami, najlepša hvala. Kajti doživljanje v skupini so drugačna kot na samotni poti. ●

▲ Utrinka s pohoda

besedilo Branko Krančan, toplotna obdelava, Noži Ravne
fotografije Branko Krančan, Boštjan Erjavec

SLOVESNI SPREJEM NA RAVNAH ZA EVROPSKEGA PRVAKA DAMIRJA DUGONJIČA

Zanj smo prvič držali pesti v njegovi paradni disciplini 100 metrov prsno, ki se je končala slabo. In to zaradi težav s kopalkami, kdo bi si mislil!

► Damir in njegovo zlato

Tudi v drugo smo navijali zanj, ko je plaval 50 metrov prsno in priplaval PRVI. Osvojena je bila prva zlata medalja člana Plavalnega kluba (PK) Fužinar nasploh na evropskih prvenstvih. Da pa to ne bi bilo še dovolj, je zlatu dodala lesk bronca mlada Mojca Sagmeister, prav tako članica PK Fužinar. Debrecen na Madžarskem nam bo ostal vsekakor v dobrem spominu.

PK Fužinar, katerega glavni sponzor je Metal Ravne, je v sodelovanju z ravensko občino pripravil za naša plavalca slavnostni sprejem. Ve se, da če nekoga pričakajo svetovni prvaki – Pihalni orkester železarjev Ravne, to ni kar tako. V nagovorih so Damirja počastili predsednik PK Fužinar in PZS Miran Kos, župan občine Ravne Tomaž Rožen in predsednik zveze športnih društev Miran Klančnik.

Skratka, veselo je bilo, peklo se je, pelo in plesalo.

Ob tem smo tudi izkoristili priložnost in Damirja zaprosili za krajši intervju, na katerega se je kljub vsem obveznostim, ki jih ima, z veseljem odzval.

Damir, kdaj in kdo te je navdušil za plavanje?

Za plavanje me je navdušila sestra. To je bilo v drugem razredu osnovne šole. Takoj ko me je naučila plavati, sem se zaljubil v vodo in nisem mogel iz bazena, ker je bilo tako super. No, zdaj je drugače. Zdaj zapustim bazen takoj, ko je mogoče.

Si imel kdaj pri plavanju kakšnega vzornika, katerega?

Ja, ko sem bil sem mlajši, je bil moj vzornik Aleksander Popov. Bil je najhitrejši plavalec na Zemlji. Plaval je 50 in 100 metrov prsto in bil visok dva metra. No, jaz sem zdaj večji. Bil sem zelo vesel, ko sem ga prvič videl na tekmi in mi je dal avtogram, ki ga še vedno hranim doma.

Ti je kdaj padlo na pamet, da bi se ukvarjal še s katerim športom? Mogoče košarko?

Preden sem začel trenirati plavanje, sem treniral nogomet. To je bil še edini šport, s katerim sem se redno ukvarjal. Pomislil sem tudi, da bi se ukvarjal še s košarko ali z odbojko. Zaradi dobrih plavalnih uspehov sem potem ostal v plavanju. Škoda, da nisem pomislil na tenis. Zdaj ga res obožujem in tudi redno igram, tako bolj rekreativno.

Si z bivanjem preko luže zadovoljen, so tvoja pričakovanja dosežena oziroma presežena?

Sem zelo zadovoljen. Na začetku, prvih nekaj mesecev je bilo kar težko. Ko sem spoznal nove prijatelje in se naučil govoriti angleško tekoče, je bilo vse lažje in bolj zanimivo. Zdaj sem že navajen živeti v San Franciscu in tudi hrana ni več težava, saj zna žena Camilla zelo dobro kuhati. Ker sem mislil, da Amerika res ni zame, so moja pričakovanja presežena. Je pa res, da se San Francisco zelo razlikuje od tipičnih ameriških mest. Je namreč bolj evropsko mesto za razliko od drugih ameriških mest.

Doma imaš verjetno za velik bazen pokalov in medalj. Kateri ti poleg osvojitve zadnjega evropskega naslova pomeni nekaj več?

Ja, doma imam res veliko medalj in pokalov. Prav pred enim tednom sem si doma ogledoval medalje in sem razmišljal, koliko tru-

▲ Zlati podpis

da je bilo vloženega za njihovo osvojitve. In brez teh malih medalj evropske zlate zagotove ne bi bilo. Veliko mi še pomeni srebrna medalja z mladinskega evropskega prvenstva leta 2006. Pa zlate medalje z NCAA (vseameriško študentsko tekmovanje). Veliko mi pomeni moja prva medalja, ki sem si jo priplaval, ko sem bil mlajši deček. In ker je edina trikotne oblike, je res ne morem zgrešiti.

O strganih kopalkah, ki so te prikrajšale za boljši rezultat v finalu, se je že veliko govorilo. Nam, navadnim smrtnikom se še sanja ne, zakaj so lahko kopalke tako pomembne. Lahko na kratko pojasniš, v čem je poanta?

No, to je nekaj najhujšega, kar se ti lahko zgodi tik pred startom. Ker si pred startom res zelo skoncentriran in si samo osredotočen na tekmo, te to povsem vrže iz tira in te čisto zmede. Poleg tega pa so se mi tako strgale, da so se oblikovale kot nekakšno padalo in so me zaustavljale v vodi. Ker pride voda v kopalke in ne more iz njih. Veliko boljše bi bilo, če bi si jih lahko kar strgal s telesa, vendar bi bil potem diskvalificiran, ker ne smeš plavati brez kopalk.

Na Ravnah so zate in Mojco pripravili slovesen sprejem.

Zelo sem vesel, da so naju Korošci sprejeli tako lepo. Vedno se je lepo vrniti na Ravne in se pogovarjati po koroško. To zelo pogrešam, ko sem v Ameriki. Čeprav sem večino časa v San Franciscu, je na Ravnah še vedno super. Hvala še enkrat Ravenčanom za lep sprejem.

Do OI v Londonu ni več dosti časa. Kako se boš pripravljaj glede na to, da vemo, da rad spiš in dobro ješ? Bodo priprave potekale v domačem kraju?

Poleg spanja in dobre hrane bom še kar veliko treniral. Večino časa bom na pripravah. Zdaj grem v Dubrovnik, kjer bom deset dni, potem pa direktno na tekmo, da preverim formo. Ker ni veliko

▲ Damir v elementu

časa, bom poskusil narediti čim več, kar se da. Izpiliti moram še drobne reči, kot sta obrat in skok, in se čim bolj sprostiti ter uživati v plavanju. Vse je veliko lažje, ko z veseljem treniraš in tekmuješ. Takrat tudi pridejo dobri rezultati.

Kaj najbolj, poleg svojih domačih, pogrešaš daleč od svojega domačega kraja?

Poleg družine in prijateljev pogrešam še hrano, ki je ne dobim v Kaliforniji. In ker v San Franciscu ni zime, res zelo pogrešam sneg. Že komaj čakam, da se lahko grem smučat. Zaradi plavanja sem se moral odpovedati zimskim dogodivščinam. Po OI bom zagotovo šel smučat. Mogoče se naučim še bordati.

Po končanih OI se verjetno vračaš v Kalifornijo k svoji družici. Se boš po končanem študiju vrnil v Slovenijo? Kakšni so načrti?

Ja, po OI grem nazaj v Kalifornijo. Zaenkrat se še ne vračam v Slovenijo. V načrtu je, da bom še plaval z isto ekipo, kot sem plaval prej. Razmere so zelo dobre in je nesmiselno karkoli spreminjati. Tudi študij me še zanima, tako da se bom verjetno v prihodnje vpisal v magistrski študij ekologije. Z ženo pa si želiva živeti v Evropi, nekje blizu morja. A za zdaj še ostajava v Kaliforniji.

Damir, hvala za odgovore. Kakorkoli se boš že odločil, ti želimo veliko uspehov, tako v športnem kot družinskem življenju. In glej, da uresničiš željo predsedniku PK Fužinar Miranu Kosu, da se bo sprehodil z naših Raven do Ljubljane.

Hvala za intervju in lepe želje. Na OI se bom pa zelo potrudil in upam, da se bo Miran (Miran Kos, op. p.) res sprehodil z Raven do Ljubljane. ●

besedilo dr. Matej Rozman, tehnični direktor, GIIP
fotografiji Foto Ocepek

110 LET PIHALNEGA ORKESTRA ŽELEZARJEV RAVNE

Pihalni orkester železarjev Ravne praznuje letos 110 let delovanja. Ob praznovanju so godbeniki priredili koncert ter napolnili športno dvorano OŠ Prežihovega Voranca na Ravnah na Koroškem.

Ob 110-letnici so 8. junija v športni dvorani OŠ Prežihovega Voranca pripravili koncert, ki je bil odlično obiskan in pospremljen z ugodnimi kritikami zadovoljnih obiskovalcev. Solist slavnostnega koncerta je bil član orkestra, sicer solo klarinetist ljubljanske Opere Jakob Bobek, ki je navdušil z izjemno virtuosno izvedbo Suite za klarinet, čelesto in orkester skladatelja Bojana Adamiča, katerega 100. obletnico rojstva zaznamujemo letos.

Svoje vsestranskost je orkester pokazal tudi s slavnostnim koncertom, na katerem je izvajal dela Čajkovskega, Coplanda, Adamiča, Gregorca, Robnika idr. Program orkestra lahko povzamemo z besedami "od budnice do simfonije". Na slavnostnem koncertu sta orkestru čestitala in poudarila njegov pomen za kulturno življenje občine Ravne na Koroškem in tudi širše sekretarka Ministrstva za izobraževanje, znanost,

kulturo in šport RS Mojca Škrinjar in župan Občine Ravne na Koroškem mag. Tomaž Rožen, ki je orkestru ob 110-letnici delovanja podelil priznanje Občine Ravne na Koroškem za posebne zasluge in izjemne dosežke ter povedal: »Orkester je blagovna znamka Raven na Koroškem, ki ima trajno vrednost in lep sijaj. Ta sijaj je bil že večkrat potrjen na glasbenih tekmovanjih najvišjega ranga, kjer ste osvajali zlate medalje in laskave naslove. Toda čeprav ste visoko na evropski in svetovni lestvici pihalnih orkestrrov, vas imamo za naše, ljudske glasbenike, ki nas budite z budnico, nam koncertirate in bodrite duha na mnogih prireditvah. Naši ste in veseli smo lahko, da ostajate zvesti Ravnam in Koroški. Uspeha, ki ga je bilo do sedaj veliko, vam želim tudi v prihodnje. Mislim, da boste z izkušnjami in znanjem, ki ga imate, še naprej uspešni pri doseganju ciljev, ki si jih zastavljate. Prepričan sem, da niste samo

— Pihalni orkester železarjev Ravne ob svojem jubileju

— Slavnostni gostje na koncertu

ubran in uglasben orkester, ampak da se med sabo tudi dobro razumete, ste prijatelji, med katerimi je druženje in glasbeno ustvarjanje prijetno.«

Pihalni orkester železarjev Ravne je eden izmed najboljših amaterskih pihalnih orkestrrov v Sloveniji, o čemer pričajo številne nagrade in priznanja iz bogate zgodovine. Najbolj pa so godbeniki ponosni na štiri zlata medalje s svetovnih tekmovanj na Nizozemskem v prvi težavnostni stopnji in na dva vrhunska nastopa na istem tekmovanju leta 2001 in 2005 v najvišji umetniški kategoriji, kar jim je uspelo kot prvemu orkestru iz Slovenije. Zaradi vsega naštetega je orkester kot prvi slovenski amaterski orkester prejel visoko državno priznanje – častni znak svobode, ki mu ga je podelil tedanji predsednik RS Milan Kučan. Orkester ima ob svoji 110-letnici 97 aktivnih članov s starostnim razponom od 12 pa vse do 80 let, ki jih že 19. leto uspešno vodi njihov dirigent in umetniški vodja Srečko Kovačič. Ob tej priložnosti je bil izdan tudi almanah skupaj z zgoščenko z naslovom Jubilejni izbor ob 110-letnici Pihalnega orkestra železarjev Ravne.

Ob 110-letnici delovanja Pihalnega orkestra železarjev Ravne so bile podeljene številne nagrade in priznanja: križi za zasluge CISM (Mednarodne zveze godb), ki se podeljujejo godbenicam in godbenikom za več kot 50-letno igranje v godbi ali izjemne zasluge na umetniškem ali organizacijskem področju godbeništvu, medalje za zasluge CISM, ki se podeljujejo godbenicam in godbenikom za več kot 35-letno igranje v godbi, odlikovanja ZSG (Zveze slovenskih godb), Gallusove značke ter priznanja Bojana Adamiča. ●

MATI FABRIKA – ŽELEZARNA RAVNE

▲ Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne, ki je muzeju podaril različno muzejsko gradivo, strokovno pomagal in sodeloval pri izvedbi postavitve razstave

Na Ravnah na Koroškem je v okviru Evropske prestolnice kulture in Slovenske poti kulture železa Koroški pokrajinski muzej odprl novo stalno razstavo *Mati fabrika – Železarna Ravne*, nastalo v mrežnem projektu *Uf, industrija*. To je razstava o podjetju z večstoletno tradicijo, ki se je po letu 1945 z modernizacijo in s preusmeritvijo proizvodnje razvilo v sodobno elektrojeklarno s specializiranim programom legiranih jekel. Postala je najboljša jeklarna v Jugoslaviji, primerljiva s podjetji v zahodnem svetu. V njej so na vrhuncu (leta 1986) izdelali 237.000 ton kakovostnega in plemenitega jekla. Več tisoč zaposlenih pa jo je posebilo s pojmom »*mati fabrika*«, saj je z njo raslo mesto in se razvijala regija, posameznikom pa je bila dana možnost poklicnega in osebnega razvoja.

Zadnji dve desetletji ohranjajo tradicijo Železarne Ravne, razvijajo jeklarsko in kovinskopredelovalno industrijo ter uspešno nastopajo na svetovnem jeklarskem trgu podjetja: Metal Ravne, ki je pravni naslednik Železarne Ravne, nadalje Noži Ravne, Oprema Ravne, Sistemska tehnika, Akers valji Ravne in Croning livarna. Na lokaciji delujejo tudi druga podjetja, med njimi Petrol Energetika in ZIP center.

Razstava je v prostorih krčilne kovačnice razdeljena v tri oziroma štiri vsebinske sklope. Jedro razstave je železarna, je *mati fabrika*, ki je delovala kot dokaj samostojen sistem z organizacijo proizvodnega procesa in internimi službami. Hkrati

je v okviru neproizvodnih obratov ali Družbenega standarda razvijala dejavnosti, ki so zaposlenim omogočile dvig kakovosti bivanja in vključitev v številne kulturne, športne in druge dejavnosti ter društva.

Zunanji del osrednje postavitve od fabrike loči stena, na kateri so vsebine, skupne železarni in mestu. Stena simbolizira tovarniško ograjo ter predstavlja simbolno ločitev med notranjim in zunanjim, tovarniškim in mestnim, delovnim in javnim prostorom pa tudi med delovnim in prostim časom. Zato so na zunanji steni utrinki iz življenja prebivalcev mesta in delavcev železarne. Na stropu se vije trak izbranih motivov

Prostor Ko jeklo spregovori so zasnovali Darja Štirn Koren, Petra Štirn Janota in Jure Markota.

delavcev iz proizvodnje, ki ponazarjajo težko fizično delo, izrazito značilno za prva desetletja po vojni.

»Pedagoška vrednost razstave se kaže skozi interaktivno igro s simbolnimi magnetki ter posebnim prostorom, imenovanim Ko jeklo spregovori ... Pri celotni razstavi gre za usmerjanje otrokove pozornosti in spodbujanje občutljivega opazovanja in simbolnega zaznavanja. Namen posebnega prostora je otrokom in odraslim ponuditi avtentično izkušnjo z jeklom kot primarnim elementom 'fabrike' in omogočiti izraziti svoja doživljanja, vtise in razmišljanja z različnimi umetniškimi jeziki (zvok, simboli, gibanje ...),« so zapisali avtorji tega dela razstave Darja Štirn Koren, Petra Štirn Janota in Jure Markota. Avtorica idejne zasnove in razstave Mati fabrika – Železarna Ravne je etnologinja in zgodovinarica dr. Karla Oder, avtorica prostorskega koncepta in oblikovanja arhitektka pa arhitektka dr. Sonja Ičko.

Razstavo sta odprla župan Občine Ravne na Koroškem mag. Tomaž Rožen in glavni direktor Metala Ravne Andrej

Delavce in delo v železarni so dokumentirali različni fotografi, med njimi tudi mojster fotografije Tihomir Pintar.

Gradišnik, zbrano občinstvo pa so nagovorili programski direktor EPK Mitja Čander, koordinatorica mrežnega projekta Uf, industrija Lilijana Stepančič, direktorica Koroškega pokrajinskega muzeja Brigita Rajšter in avtorica razstave dr. Karla Oder. Otvoritveni program so sooblikovali Dejan Štemberger z igranjem na hang drum, Jože Prednik s spomini na železarno in Jelka Lečnik s harmoniko ter Koroški oktet.

Posebna zahvala za darovano muzejsko gradivo, strokovno pomoč in izvedbo postavitve razstave je namenjena Metalu Ravne in glavnemu direktorju Andreju Gradišniku. Zahvala gre še podjetjem Dobrodel, ključavničarstvo, strojogradnja, laserski razrez, ZIP center, Argos in Petrol Energetika ter Občini Ravne na Koroškem in vsem posameznikom, ki so sodelovali pri snovanju in izvedbi razstave, za katero želimo, da bi jo obiskalo čim več obiskovalcev iz domovine in tujine. ●

Petra Štirn Janota, koordinatorica projekta Eko-Kompleks na Srednji šoli Ravne, in skupina dijakov 1. AVS (Denis Kotnik, Jure Kores, Nikica Mandić, Matic Ošlovnik, Miha Peršak, Bernard Martini, Rok Kumar, Žan Podržavnik)

besedilo
fotografije

Petra Štirn Janota

IZ ODPADNEGA MATERIALA V RECIKLAŽNO UMETNOST

Srednja šola (SŠ) Ravne se je z letošnjim šolskim letom vključila v projekt EKO-Kompleks, katerega nosilec je Komplex – Koroški mladinski kulturni center Ravne. Namen projekta je ozaveščanje mladih o pomenu trajnostnega razvoja, prežetega z okoljsko etiko in ekološkim delovanjem.

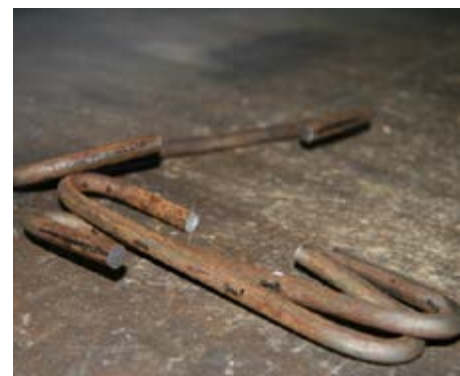
▲ Z dijaki iščemo zanimive kose.

V okviru na naši šoli sedaj že ustaljenega projektnege tedna smo si s skupino dijakov 1. letnika avtoserviserjev zadali cilj, da iz odpadnega materiala ustvarimo uporabne izdelke, pri tem pa izpostavimo umetnost kot medij, preko katerega izrazimo naše zamisli, ideje in vednosti o nas samih in materialih, s katerimi delamo. Da smo ideje lahko realizirali, smo potrebovali dobre partnerje, ki bi prisluhnili našim željam in potrebam. Z železom se dijaki srečujejo že pri prvih urah poklicne prakse, ko proučujejo njegove lastnosti in na to vezane tehnike obdelovanja. Pomembno zaznamuje naš prostor tako z vidika poklicnih možnosti kot kulturnih znamenitosti, s tem pa posledično vpliva tudi na socialno plat našega življenja. Metal Ravne se je odzval povabilu k sodelovanju. Dal nam je priložnost, da na odpadu pridobimo material, ki bo namenjen estetski reciklaži. »Rafuda«, kot so jo po domače imenovali

li dijaki, je bila pravi kraj, kjer se zaveš, koliko produciramo, uporabimo, odvržemo ... Gmota železa najrazličnejših oblik je dijake motivirala, da so zavzeto iskali zanimive kose, v katerih so ugledali proces ponovne oživitve.

Pred obiskom smo se odločili, da bomo izdelovali reciklirane obešalnike, tako je bilo iskanje načrtno in usmerjeno v zbiranje takih delov, ki nam bodo pri izdelavi prišli prav. Ko je bil material izbran, so v šolski delavnici odpadni železni kosi počasi začeli dobivati nove oblike. Najprej preko zamisli in idej, ki so nastajale v glavah dijakov, nato pa v realnosti; kipar nam je pomagal, da so se estetika, funkcionalnost in ekonomičnost med seboj spojile. Dijaki, ki so šele stopili na izbrano poklicno pot, so pri delu pokazali mnogo samostojnosti, iznajdljivosti in samoiniciativnosti.

Material, ki smo ga nabrali na »Rafudi«

Iz starega nastaja nov izdelek.

Naše stvaritve - reciklirani obešalniki

Z brušenjem, spajanjem, klepanjem, zvijanjem in ravnanjem so nastajali obešalniki, lepi na pogled in primerni za uporabo. Na to je bilo treba misliti več čas procesa. Ne samo to, da bo narejeno, temveč tudi, da bo narejeno dobro, da bo funkcionalno in hkrati tudi atraktivno za kupca. Uresničitev zadanih ciljev je zahtevala zavzetost, inovativne rešitve, premišljenost, pozornost, natančnost in zmožnost sodelovanja, kar so lastnosti, povezane z definicijo dobrega dela in delavca.

Pri izdelovanju smo si zadali še en izziv, povezan s spodbujanjem podjetniške kompetence. Izdelati vsaj tri podobne proizvode, ki bodo ustrezali zastavljenim »standardom«, in jih nato ponuditi na trgu kot zanimive prodajne artikle. Ob tem je

bilo treba misliti na ustreznost razporeditev časa, materiala, za uporabo minimalnih sredstev in maksimalnih rezultatov, kar je moto reciklažne izdelave. Dijaki so z veliko delovno vnetostjo uspeli izpolniti izziv, nastale so tri različne »serije«, v vsaki po trije edinstveni in hkrati podobni obešalniki, stoječi in stenski.

Da je iz odpadnega res nastalo uporabno, pa bi se radi zahvalili Metalu Ravne, še posebej Raheli Rodošek Strahovnik in Jerneju Turščaku za material, ki smo ga preoblikovali, in izkušnjo razsežnosti odpada, kiparju Juretu Markoti, da smo (spet) postali pozorni na lepo, in Kompleksu za povabilo k sodelovanju pri projektu Eko-Kompleks. ●

besedilo Miran Klančnik, Odvetniška pisarna Kos, Štumpfl in partnerji
fotografija Miran Klančnik

ZNANI KOROŠKI SLIKAR – OSEBNO

Da bi Štefana Marflaka kot slikarja in njegova dela še bolje razumeli, smo z njim opravili krajši pogovor.

▲ Umetnik pred enim svojih zadnjih slikarskih platen

Ali ste že kot otrok vedeli in čutili, da bo vaše življenje zaznamovano s slikarstvom?

Umetnost je stanje duha in od tega je odvisno, kako izražamo svoja hotenja in podoživljanje časa in prostora, v katerih obstajamo. Ko se v tebi poraja in raste ustvarjalnost, ko začneš razmišljati znotraj čustvene inteligence – veš, kaj hočeš. Ko zapišeš prve besede, potegneš prvo črto – veš, kaj hočeš. Mislim, da sem si zgodaj rekel – slikar boš. So pa že v osnovni šoli za menoj kričali "van Gogh gre". Van Gogh ravno nisem postal, sem pa iz sebe naredil slikarja Štefana Marflaka.

Vaš slikarski opus je zelo obsežen, ideje in motivi kar bruhajo iz vas. Kaj vas poganja, kaj daje navdih vašemu ustvarjanju?

Ustvarjalnost posameznika se zrcali v njegovem načinu razmišljanja – po načinu izražanja. Zame je slikarstvo znanost, kar pomeni, da vsebuje vse od vedenja, poznavanja likovne teorije – kolektivna zavest, zgodovine umetnosti, psihologije, pisane besede.

Ali bi se v zgodovini umetnosti našla kakšna osebnost, ki je naredila vtis na vas? Naštel bi jih le nekaj: Kafka, Thomas Dylan,

Baudelarie, Velasquez, Vermer, Rembrandt, Magritte, Kippenberger, Baselitz, Richter, Kiezer, Stupica, Bernik, Borčič ...

Ali je možno preprosto razložiti, kako nastaja slika? Od navdiha, do garaškega dela, pa do trenutka, ko rečete: to je to, to sem pa jaz, to sem hotel.

Najprej je treba ustvariti svojo lastno identiteto, potem je pot do slike lažja, preprostejša. Določim vsebino, nato jo zapišem, naredim skico in jo prenesem na sliko – če je le možno, v "eni potezi", kar pomeni čisto enostavno interpretacijo osnovne ideje. Sem pa pristaš eksistencializma, kar pa po svoje določa vsebino mojih slik.

V zadnjem času, ob ciklusu Ta pot – ta slika, vzporedno nastaja tudi poezija. Ali mislite, da je slikarstvo preozko, da bi povedali vse, kar čutite?

Nekje je zapisano – v začetku je bila beseda ..., tako se moje slike začnejo slikati, čeprav – besede ostajajo besede in slike slike. Tatjana Pregl Kobe je ob razstavi v galeriji Instituta Jožef Stefan zapisala: »Slikar se več ne zapira, temveč kot pesnik z besedo kliče, meditira, sporoča: gorečo podobo sem

sprejel – vsako besedo ohranil – molčanje tvojih ustnic – sem zaprl vase – vso lepoto tvojih oči – sem vsrkal – kot noč vsrka dan – kot podoba vsrka podobo (iz cikla Ta pot – ta slika, rokopis, 2008).« In še dodaja: »V tišini zvenijo besede, hodijo po slikarjevi poti in nikoli ne izginejo, sledijo mu, obstanejo in že nadaljujejo svojo pot naprej, čisto blizu ob poti – v novo podobo.« Torej gre za medsebojno povezanost teh dveh elementov.

Ali lahko danes umetnik deluje in preživi samo s svojim slikanjem, torej ne da bi se vklopil v neke druge sisteme?

Tako kot vse druge dejavnosti ima oziroma bi moralo slikarstvo oziroma umetnost imeti svoj status znotraj družbe. Glede tega ne razumem slovenskega odnosa do vrednot, ki so osnova vsakega naroda. Gojiti in ustvarjati vrednote, jih razumeti in podpirati bi moralo biti na višji, spodobni ravni. Težko je!

V preteklih stoletjih ni bilo šol, pa vendar so posamezniki ustvarili slikarske mojstrovine, ki so danes neprecenljive.

Šola je pač tisto osnovno gibalno, ki ti da vpogled v neko snov, kar pa še ne pomeni, da je sama sebi namen. Slikarstvo ni delo enega samega, ampak je navezava od slikarja do slikarja. Vedno pa so obstajale posamezne šole slikarstva, ki so vplivale ali določale način razmišljanja, način izražanja v določenem času (renesansa, dadaizem, moderna, post moderna).

Danes je veliko slikarjev, samoukov brez akademske izobrazbe. Kaj menite o njihovem delovanju?

Takšne skupine sam poučujem že skoraj dvajset let, najintenzivnejše je doma na Ravnah. Dobra slika je dobra slika, ne glede na to, kdo jo je naslikal. Ne prenesem pa dilutantov z akademsko izobrazbo ali brez nje.

Gospod Marflak, najlepša hvala za zanimiv razgovor. ●

besedilo Nina Hribar, koordinatorica Gornjesavskega muzeja Jesenice (GMJ)
 fotografiji Arhiv GMJ

KINOTEKA NA STARI SAVI NA JESENICAH

Gornjesavski muzej Jesenice letos že tretje leto zapored pripravlja poletno Torkovo kinoteko na Stari Savi na Jesenicah, ki je del festivala Poletje na Stari Savi. Tudi letos organizacijsko sodelujemo s Slovenskim filmskim arhivom pri Arhivu RS.

Prizorišče dogajanja na Stari Savi na Jesenicah

Peter Florjančič, prizor iz filma Zgodba gospoda PF

Rdeča nit letošnjih filmov so življenjske zgodbe, ki vsaka zase kot zapuščina zgodovine soustvarjajo sodobnost, ki jo živimo.

Jeseniški železarji – jeklarji uspešno nadgrajujejo tradicijo inovacij. Spomnimo na Pantzeve nagrade, poimenovane po prvem tehničnem direktorju Kranjske industrijske družbe, ki je leta 1872 prva na svetu v javorniškem plavžu pridobila feromangan. Zato ni naključje, da začnemo s projekcijo dokumentarnega filma o Gorenjcu Petru Florjančiču, inovatorju, avtorju več kot 400 izumov (parfumski razpršilec, okvirček za diapozitive, statve za invalide, stroj za brizganje plastike itd.), človeku, ki življenje zajema s polno žlico.

Vljudno vabljeni v Kolpern na Staro Savo na brezplačne filmske projekcije, vedno ob 20. uri:

- ▶ 10. 7. 2012: Zgodba gospoda PF (scenarij in režija: Karlo Godina) z gostom večera Petrom Florjančičem, v sodelovanju s producentno hišo Arsmedia
- ▶ 17. 7. 2012: Otroci s Petrička (scenarij in režija: Miran Zupančič), v sodelovanju s producentno hišo Arsmedia

- ▶ 24. 7. 2012: Sešivalnica spomina (scenarij in režija: Anja Medved in Nadja Velušček), v sodelovanju z Kinoateljejem Gorica
- ▶ 31. 7. 2012: Bil sem zraven (scenarij in režija: Jurij Gruden), v sodelovanju s producentno hišo Arsmedia
- ▶ 7. 8. 2012: Prijatelji od daleč (scenarij: Evening Lategano in Eva Marn, režija: Zemira Alakbegović in Branka Mladenič), v sodelovanju z ZANK zavodom
- ▶ 14. 8. 2012: Babice revolucije (scenarij: Petra Seliškar in Brand Ferro, režija: Petra Seliškar), v sodelovanju z zavodom za filmsko in avdiovizualno produkcijo PETRA PAN FILM
- ▶ 21. 8. 2012: Hočem osvojiti svet (scenarij: Barbara Sušec Michieli in Maja Weiss, režija: Maja Weiss), z gostjo večera Majo Weiss, v sodelovanju s podjetjem Bela Film ●

besedilo Irena Lačen Benedičič, direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice
 fotografije Arhiv GMJ

ROKODELCI IN DOMAČA OBRT V DOLINI

Gornjesavski muzej Jesenice uresničuje svoje poslanstvo na podlagi stalnih zbirk s področja planinstva, železarstva, kulturne in krajevne zgodovine, etnologije, in sicer od Jesenic do Rateč. Etnološke zbirke imamo v Kajžnkovi hiši v Ratečah, v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani in v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori. Za slednjo je v naši zbiralni politiki prioriteta zbiranje oziroma dopolnjevanje zbirke različnega orodja, zato smo uvrstili to temo v naš letni program.

► Obiskovalci so si z velikim zanimanjem ogledali fotografije in predmete, značilne za razne obrti.

Etnologinja Zdenka Torkar Tahir je na razstavi izpostavila predvsem ohranjene predmete, povezane z obrtmi, razširjenimi v dolini. Nabor obrtnikov in obrtnic je bil pester: od coklarjev, čevljarjev, usnjarjev, strojarjev, teric peric, tkalcev, valjavcev in barvarjev pletilj, vezilj, krojačev, šivilj, mizarjev, izdelovalcev kritin, sedlarjev, tapetnikov, tesarjev, kolarjev, kovačev, mlinarjev, žagarjev, drvarjev, oglarjev, apnarjev do rudarjev, med njimi pa so bili tudi specifični, povezani z ostro gorenjsko klimo, kot so ledarji, ali lokalno značilnostjo, kot so rateški izdelovalci žokov

(posebna obuvala) in izdelovalci »gamsportov«, ki so jih za svoj klobuk zatikali lovci.

Ob razstavi smo izdali knjigo 95-letnega Rutarjana Stanka Koširja, ki je pri 77 letih začel pisati in izdajati knjige. V njih je zapisal spomine na svoj kraj Gozd Martuljek, včasih Rute, stare besede, rutarški dialekt, pregovore, reke, ledinska imena ..., kar je predstavil v svojih trinajstih knjigah. Avtor tudi v svoji 14. knjigi obuja spomine na Rute in tamkajšnje življenje, predstavi nam še zgodovino naselja, hišo in prostore v njej, hišna

opravila, kmetovanje, obsežno poglavje posveti obrtnikom, potujočim rokodelcem, občasnim delom ... Navede domača hišna imena, opiše cestno in železniško povezavo ter razloži, kako je bilo z gostilnami, turizmom, prehranjevalnimi navadami, oblačenjem, zakramenti, medsebojnimi odnosi ... V prvem, daljšem delu opiše čas svojega otroštva, v drugem pa doda, kaj se je spremenilo do njegove polnoletnosti.

Knjiga Niti podobno in občasna razstava Rokodelci in domača obrt v Dolini bosta bralcem in obiskovalcem muzeja zagotovo približali način življenja v preteklosti, ko so domači obrtniki oziroma rokodelci vse potrebno še znali izdelati sami.

Projekt je s sofinanciranjem javne službe podprlo Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, sofinancirala pa ga je tudi Občina Kranjska Gora.

Vse do 21. oktobra si razstavo lahko ogledate v Kranjski Gori, več kot 120-listno knjigo pa je mogoče naročiti tudi na spletni strani www.gornjesavskimuzej.si, kjer najdete tudi druge zanimivosti.

Vse to zato, kot je zapisal Stanko Košir, ».../ da ne bi šlo v pozabo, kako so živeli naši predniki, in da mladi Rut in Srednjega Vrha ne bi pozabili, kje in kakšne so njihove korenine«.¹

▀ Razstava o rokodelcih in domačih obrteh je zanimiva za vse generacije.

▀ Le redkokateri predmeti, ki so na razstavi, se še uporabljajo v vsakdanjem življenju, zato v marsikaterem obiskovalcu prebudijo nostalgичne spomine.

▀ Ob bogatem slikovnem gradivu je na panojih besedilo v slovenskem in angleškem jeziku.

PTIČJI ŠPIK

Detel veliki, srednji in pa mali,
te tri bomo zdaj spoznali.
Veže bližnja jih sorodstvena vez,
bratranci so, prav zares.

Premnog meni – žolna, da je to,
a se moti prav močno,
čeprav sodi v žolni rod,
po velikosti je manjši, ta gospod.

In bolj je pisan, slikovit,
veliki ima rdečo rit,
velik je pa prav kot kos,
kljun je kakor špičast nos.

S kljunom dolbe debla dreves
v trden in pa trhel les,
tam poišče si žuželk,
pod lubjem bukev, smrek in jelk.

Tako ohrani mnogo drevja,
premnoga debela in vejevja,
tako ohranja gozd nam zdrav,
in več je detlov, bolj je prav.

Čim bolj so drevesa stara,
bolj mrčes jim lubje para.
Za gomazen detel poskrbi,
jo izkljuje en, dva, tri.

S kljunom svojim res so večši,
ker mladiči so prav ješči,
na jedilniku hrana prva
ličinka lesnega je črva.

Kadar je v ženitni fazi,
pozoren človek brž opazi,
da te ptice so edine,
ki lotijo se – pločevine.

Tako razglašajo na glas,
da se sliši v gozd in vas,
da je zdaj pač tako stanje:
»Tu sem doma, vam dam na znanje.«

Vsako leto, vedno znova,
si izdolbe gnezda nova.
Najraje kje v trhlem lesu,
v kakšnem starem si drevesu.

Jaz trdim: Ta ptič ni nor.
Mu prav pride celo stiropor.
Je toplo gnezdece za mlade
pri svakinji naredil sred' fasade.

Kjer lani on je kraljeval,
letos šmarnici* je gnezdo dal.
Ker v žlahti imamo ptice radi,
se režimo luknji v fasadi.

*Šmarnica je ptica, ki jo bomo še spoznali.

Politik je nadgradnja kameleona,
saj poleg barve menja tudi smeri.

Direkten jezik pogosto pripelje do kakšnega direkta.

Državni aparat je naprava, katere porabo krepko plačuje
vsako slovensko gospodinjstvo.

Ko imaš obilico obrokov, ti lahko zmanjka za obroke.

Cesta ponosa med starši in otroci mora imeti dvosmerni promet.

Ironija je, če se pek skrega s kruhom.

KARIKATURA

avtor Boter Špik

MODRUJEMO

Vedrost in veselost sta sonce, pod katerim vse uspeva.

Jean Paul

Slab prijatelj je kakor senca: na sončni dan se ga ne moreš znebiti, na oblačni dan ga ne moreš odkriti.

Ruski pregovor

Če vedno počneš to, kar zanima tebe, je zadovoljen vsaj en človek.

Katherine Hepburn

Biti moramo lepe, da bi nas moški ljubili, in neumne, da bi lahko ljubile moške.

Coco Chanel

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	MESTNI PREDDEL KRANJA	PREBIVALEC NA OTOKU	POSNETEK, PRERIS	SLOVENSKI TELOVADEEC PEGAN	LOŠČILO	KADMOVA HČI V GRŠKI MITOLOGIJI	POVELJNIK STOTNIJE	POLOTOK KRIM V ANTIKI, TAURIS	ORATORIJ JE VEČJA SKLADBA.	MOŠKI, KI SPI	STRANSKI ZGORNJI DEL TRUPA	ANA V DALMACIJI	ČAR, PRIVLAČNOST	SVETOVNA REKA V GRŠKI MITOLOGIJI	TAČICA	POVRŠINA, OBMOČJE
DUHOVNIK, KI SLUŽBUJE NA LOKALJI									SRAMOTNOST							
IT. NOGOMETNI KLUB IZ BERGAMA									PANIČEN ČLOVEK AMERIŠKA MERA ZA MLEKO							
ZAČETEK SLOVENSKEGA PREGOVORA																
ATEK					VEČJA SKLADBA DRAMSKE VSEBINE	ZELO RAZŠIRJENA RASTLINA DIRIGENT MIRSKI						MANJŠA KRSTA	LUKA V SEVERNEM IZRAELU ALENKA GOTAR			
ROBERT ALTMAN			ŽOLNINO DUPLO PREČNI TRAM V OSTREŠJU								PREKOP OBER					
ANGLEŠKI GLASBENI PRODUCENT (BRIAN)				DOLG LETALSKI NAPAD GR. ČRKA, TAU					SLOVENSKI SLIKAR (IVAN) NEUGLAJEN MOŠKI						NASELJE V VIPAVSKI DOLINI	GORA V JULIJCIH
ELITIS JE GRŠKI PESNIK.	TUŠKI ČASTNIK IN POLITIK (KENAN)	ŠTRAJKAR IT. PEVEC (FAUSTO)								VALENTIN STANIČ TROS			PRIPADNIK SASOV			
FILOZOF IZ ELEE						PEGA, MAROGA	KONRAD ADENAUER	BODEČ PLEVEL DEL KOPRA					TEŽA OVOJNINE	ROK TIČAR GRŠKA BOGINJA PREPIRA		
KONEC PREGOVORA																
GOSPODARICA MORJA V NORDIJSKI MITOLOGIJI				ZNAMENITI MOST V BENETKAH ZNAK ZA TELUR							FRANCOSKA IGRALKA (LESLIE) GRIGORIJ ČUHRAJ					
GRŠKI PESNIK (ODISEAS)							MASLU PODOBNA SNOV									
ANTIČNO MESTO V MALI AZIJI							KMET ZA PLUGOM					GORATA POKRAJINA V SAVDSKI ARABIJI				